

KRSKO — Danes popoldne bo predsednik občinske skupščine Jože Radej priredil svečan sprejem za delavce postaje milice in organov za notranje zadeve.

NOVO MESTO — Danes ob 9. uri se bo začel v Novem mestu posvet o dosedanjem sistemu varstva borcev NOV in vojaških vojnih invalidov ter predlogih za izpopolnitev tega sistema. Komisija republiške skupščine za vprašanja borcev prireja posvet za novomeško, trebanjsko, črnomaljsko in metliško občino.

CRNOMELJ — Odbor za organizacijo proslave ob 30-letnici vstaje sklicuje jutri, 14. maja, novinarsko konferenco v Crnomlju. Nadejajo se, da bo dobra udeležba predstavnikov slovenskih novinarskih hiš.

PRIGORICA — Košarkarska asa Aljoša Žorgo in Boruta Basina bo predstavil maneken Miloš v soboto gostom na zabavi v domači gostilni „Pri Rudku“ v Prigorici.

NOVO MESTO — V ponedeljek proti večeru je 7-letni Slavko Kos na začetku kandidskega mostu na desnem bregu Krke prečkal cesto, ko se je z Zagrebške ceste pripeljala s fičkom Vida Marinč. Vse se je zgodilo tako hitro, da voznica ni utegnila zavreti: dečka je avtomobil zbil, na srečo pa v bolnišnici niso ugotovili hujših poškodb.

MIRNA — V torek so na Mirni ob prisotnosti predstavnikov občinske skupščine Trebnje in investitorja Kolinske iz Ljubljane zakoličili tovarno za predelavo krompirja.

KOČEVJE — Razprava o ustavnih spremembah v kočevski občini se nadaljuje. V torek so o njih razpravljali v klubu odborov, jutri pa bodo še člani občinske uprave in družbenih služb.

BIZELJSKO — Tu bo v ponedeljek stekla poizkusna proizvodnja radiatornih spojin v novoustanovljenem podjetju Kovinska galanterija.

KRSKO — Odbori občinske skupščine v Krškem so na torkovi seji sprejeli odlok o podelitvi domicila 5. bataljona 1. krajiške brigade, v kateri je bilo veliko slovenskih izgnancev.

RADULJE PRI ŠKOCJANU — Na ribiškem tekmovanju je v nedeljo 75 ribičev iz RD Novo mesto ujelo 1649 rib. Pri članih je zmagal Milan Bratož, pri mladincih pa Iztok Podergajs.

SISAK — Na tekmovanju v kegljanju za ženske v okviru XI. zleta bratstva in enotnosti sta v Sisku v nedeljo, 9. maja, sodelovali samo dve ekipi. Ekipa Ivaničgrada je podrla 1395 kegljev, Dolenjske pa 1154. Najboljša igralka je bila Karolina Tratar s 330 podrtimi keglji.

Predsednik zvezne skupščine Milentije Popović in Edvard Kardelj ob 25. obletnici zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju. (Foto: Mirko Vesel)

Slava revolucionarnemu ustvarjalcu!

V prešerno majsko radost je kanila grenka, trpka kaplja pelina: v soboto ponoči je v Beogradu v 58. letu starosti nenadoma umrl tovariš Milentije Popović, predsednik zvezne skupščine SFRJ.

Izgubili smo dragega tovariša, enega izmed najbolj odgovornih, najbolj pravičnih in najčastnejših graditeljev nove Jugoslavije. Vse njegovo delo in življenje je prevevalo globoko človekoljubje; zaoral je globoke brazde v bistvena vprašanja socialistične samoupravljavske družbe in v njeno demokracijo, v

katero je veroval in ji dajal vse, kar je znal in zmogel.

Ustavne spremembe, ki jih bo jutri ali pojutrišnjem sprejemala zvezna skupščina, nosijo v sebi tudi del njegovega srca. Sredi dela je stal in v njem omahnil; ustava SFRJ bo nosila pečat njegovega velikega, neumorno snujočega duha. Dragemu sinu naših narodov in enemu izmed prvoborcev revolucije ostaja v naših srcih topla hvala, polna ponosa in nenehno ključne nove ustvarjalnosti, glede česar nam je bil in bo ostal vzor.

Most — samo del skupnih načrtov

Na nedeljskem zborovanju ob otvoritvi novega mostu čez Kolpo v Metliki navdušeno pozdravili govornika Mika Tripala in Toneta Tribušona — Med prebivalstvom ob Kolpi ni republiških meja

Veliko slavje ob otvoritvi mosta bratstva in enotnosti je privabilo v nedeljo, 9. maja v Metliko tisoče ljudi iz Bele krajine in sosednjih hrvaških občin. Na tribuni je bilo tudi toliko gostov — predstavnikov javnega in političnega življenja Slovenije in Hrvaške, kot jih Metlika še ni videla.

Na kopaljšču, kjer je množica s transparenti v rokah poslušala govor Mike Tripala, člana izvršnega biroja CK ZKJ, in inž. Toneta Tribušona, podpredsednika izvršnega sveta Slovenije, je bilo iz burnega ploskanja razbrati, da ljudje z vsem srcem pod-

pirajo ustavne spremembe kot sklepe nedavne brionske seje pod vodstvom tovariša Tita.

Mika Tripalo, ki je govoril o najnovejših dogodkih v državi, je tudi večkrat poudaril, kako važno je še krepiti bratstvo in enotnost med narodi. Novi most v Metliki bo prija-

teljske vezi med dvema republikama še poglobil, po njegovih besedah je pa tudi pomemben gospodarski dosežek, ki pa predstavlja le del skupnih načrtov za napredek v zaostalih obkoljskih občinah.

Govor inž. Toneta Tribušona je med Belokranjci zbudil posebno pozornost, saj jim je prvič nekdo na javnem mestu dal priznanje. Med drugim je govornik dejal: „Belokranjci ste primer, ki dokazuje, da se nerazvitost premaguje z odrekanjem, ne s kričanjem. Iskreno čestitam za uspehe, dosežene doslej s smotrnim gospodarjenjem, pridonostjo in odrekanjem.“

Udeleženci zborovanja so poslali še prisrčno pozdravno pismo predsedniku Titu, nato pa je novi most s prezgom traku odprl Mika Tripalo. RIA BAČER

PRED REFERENDUMOM V ITAS Podvojili bodo proizvodnjo

Delavski svet kočevskega podjetja ITAS je 6. maja sklenil, da bodo v kolektivu izvedli 22. maja referendum o združitvi z rudnikom rjavega premoga Kočevje, ki bo prenehal poslovati 1. aprila 1972.

Za preusmeritev rudnika so ITAS, rudnik, republiški sklad skupnih rezerv, banka in občinska skupščina zagotovili že okoli 70 milijonov din. Nad polovico tega denarja bodo porabili za gradnjo novih proizvodnih prostorov, ki bodo merili 8.400 kvadratnih metrov.

V ITAS se bo zaposlilo — če bo referendum uspel in s tem tudi ti načrti — 370 članov kolektiva rudnika. Seveda bo šlo okoli 200 teh ljudi, ki nimajo primernih kvalifi-

kacij, skozi razne tečaje. Izračuni so pokazali, da bo združitve koristna za oba kolektiva in vso občino. Proizvodnja ITAS, ki je znašala lani okoli 80 milijonov din, bi se po današnjih cenah leta 1973 povečala na 160 milijonov din, leta 1975 pa celo na 220 milijonov din. J. PRIMC

Žalna svečanost

V ponedeljek popoldne je bila v Novem mestu žalna svečanost za umrlim predsednikom zvezne skupščine Milentijem Popovićem. Občinska skupščina, občinska konferenca SZDL, občinska konferenca ZK, občinski komite Zveze mladine, občinski sindikalni svet in Zveza združenj borcev so poslali zvezni skupščini sožalno brzojavko.

ALPE-ADRIA

V soboto, 15. maja, bodo ob 11. uri dopoldan na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču že desetič odprli tradicionalni mednarodni sejem Alpe-Adria. Letošnji jubilejni sejem bo trajal teden dni.

PREPREČILI SO ZRAČNI DESANT

V soboto zjutraj so mnoge občane presenetili kurirji, ki so članom teritorialnih enot prinesli pozive o mobilizaciji. Pozive so kmalu zatem prejeli še borci druge čete in občani so tedaj že zvedeli, da se pripravlja večja vojaška vaja. Pripadniki teritorialnih enot krške, brežiške in novomeške občine so v nedeljo zjutraj preprečili zračni desant v bližini Cerkeļ in Skopice. Položaje so zasedli že prejšnji večer.

Nad srednjo Evropo se gradi obsežno področje nizkega zračnega pritiska. V višinah bo pričel dotekati tudi toplejši zrak. V naslednjih dneh pričakujemo precej sončno in toplo vreme.

Janez Milavec (AMD Novo mesto) je z drugim mestom na nedeljski „Dolenjski osmici 71“, avtomobilskem rallyju za prvenstvo Slovenije, dokazal, da je miniju in dobremu vozniku na naših cestah komaj kdo kos. Več o rallyju na 11. strani! (Foto: M. Vesel)

V POSAVJU NAJ PONOVRNO PREUČE DOLG OBVEŠČANJU

Prisluhni, če si komunist!

Z večjo določnostjo in odgovornostjo naprej! Lanski poziv občinam še vedno velja — Svet ZK Posavja želi pogumno podporo novinarjev

Zavel je močnejši veter — tudi v Posavju. Medobčinski svet ZK je konec minulega tedna sklenil v Krškem, da se bo dosledno bojeval za uresničevanje sklepov 17. seje predsedstva ZKJ in stališč, ki jih je izrekel predsednik Tito v Labinu ter na kongresu samoupravljavcev v Sarajevu.

Težišče dela se prenaša na občine, kjer so komiteji občinskih konferenc dolžni oceniti položaj v novi luči. Takoj se morajo sestati politični aktivni vodilnih predstavnikov skupščin in političnih organizacij ter opredeliti naloge komunistov pri oblikovanju stabilizacijskih načrtov ter uveljavljanju samoupravnega položaja delovnih ljudi. Gre za povečano odgovornost ljudi na vodilnih mestih

v gospodarstvu, skupščinskih telesih in političnem življenju. Od organizacij ZK pričakuje medobčinski svet pogumnejše vključevanje mladine v vrste komunistov ter doslednost pri uveljavljanju napredne kadrovske politike.

Svet posavskih občin bo moral zaživeti čimprej in se lotiti samoupravnih dogovorov o vseh zadevah, ki pomenijo neposreden in dolgoročen interes de-

lovnih ljudi v Posavju. Medobčinski svet ZK se v svojih sklepih obrača tudi na člane ZK pri Dolenjskem listu in radijskih postajah v Brežicah in Sevnici, naj v prihodnje še bolj podpre vse napore za umiritev našega gospodarstva ter uveljavljanje samoupravnega položaja delovnega človeka.

Občinskim vodstvom priporoča svet, naj ponovno preučijo možnosti za zakup celih občinskih strani v Dolenjskem listu in zagotovijo potrebne dodatne virov za učinkovito obveščanje občanov. To stališče ni novo, saj ga je svet sprejel že konec minulega leta, le da priporočila občine žal, niso uresničile.

JOŽICA TEPPEY

Na sredi novega mosta čez Kolpo v Metliki je v nedeljo dopoldne pred več tisoč ljudmi iz Bele krajine in Hrvaške prerezal trak Mika Tripalo, član izvršnega biroja CK ZKJ. Poleg njega je inž. Tone Tribušon, podpredsednik izvršnega sveta Slovenije, zadaj pa stojita Ivan Zele, predsednik metliške občine, in Dako Damjanović, predsednik metliške občinske organizacije ZKB NOV. (Foto: Ria Bačer)

Organizacije kmetov

Zakon o združevanju kmetov bo odpravil sedanje spore — Široke in jasno določene pravice — Enakopravno sodelovanje, ne razbijanje!

Med nekaterimi kmetijskimi organizacijami in kmeti so nastajali vse večji nesporazumi. Nekateri so trdili, da zaradi tega, ker kmete motijo tisk, radio in televizija s pristranskim poročanjem. Ko je pred kratkim republikanski izvršni svet sprejel predlog za izdajo zakona o združevanju kmetov v zadrage, organizacije združnega dela in v pogodbeno skupnosti, pa smo lahko ugotovili, da nepopustljivi kmetje niso zahtevali preveč. Svoje pravice so iskali le prej, kot je zakon sprejel — vendar na osnovi resolucij, ki bodo v njem upošte- vane.

Nesporazumi in spori so nastajali zaradi tega, ker so kmetje bolj upoštevali resolucije kot vodstva in samoupravni organi nekaterih kmetijskih organizacij, ki so čakali na nove predpise. V tezah za novi zakon pa so osnovne pravice kmetov in delavcev v zadrugah ter drugih kmetijskih organizacijah dolo-

čene tako jasno, da jih ne bo moči razlagati različno in kršiti.

Kmetov ne bo mogel nihče ovirati pri združevanju, saj jih bo že 30 lahko ustanovilo svojo zadrugo. Take zadruge pa bodo lahko opravljale razne dejavnosti v pridelovanju, predelavi in prodaji pridelkov in živine ter njihovih proizvodov, v preskrbi z materialom, zbiranju prihrankov in dajanju posojil ter druge. Ukvarjale se bodo lahko z vsem, kar bo kmetom potrebno ali jim bo koristilo.

Tak zakon pa ne bo namenjen za razbijanje sedanjih kmetijskih organizacij. Kmetje bodo lahko imeli pri njih enake pravice kot v novih, svojih zadrugah. Kmetijske organizacije bodo morale ustanoviti najpozneje v enem letu od uveljavitve novega zakona organizacije združnega dela kmetov ali, rečeno krajše, organizacije kmetov. Te bodo upravljali kmetje in delavci, ki bodo zaposleni v njih, enako kot samostojne zadruge. Mala razlika bo le pri delitvi dohodka in jamstvu za poslovanje. Organizacija kmetov bo morala vlagati nekaj dohodka tudi v skupne sklade gospodarske organizacije, pri kateri bo, zato pa bo imela delež pri skupnih investicijskih sredstvih in jamstvo za kritje svojih obveznosti.

Organizacije kmetov pri kmetijskih organizacijah bodo lahko

●●●●●●●●●●
„Ce bi bil naš premier tako dober za krmilom britanskega gospodarstva, kot je za krmilom svoje jadrnice, bi se nam dosti bolje godilo.“ je dejal šef britanske opozicije potem, ko je Edward Heath zmagal s svojo jahto „Jutranji oblak“ na več kot 300 kilometrov dolgi jadrni regati... kaj hočemo, ko pa je jadranje še vedno vsekakor manj zahtevno opravilo!

Britanska kraljica Elizabeta II. s soprogom princem Filipom je na devetdnevem obisku v Kanadi. Čeprav ne gre za obisk, ki bi imel globlji politični pomen, je to vendarle priložnost za angleški kraljevski par, da izmenja mnenja s svojimi gostitelji o vprašanjih, ki zanimajo obe deželi. S tem pa je kraljica med drugim tudi demantirala novice o tem, da bi bila resneje bolna. (Telefoto: UPI)

Filmski igralec George Scott ima očitno dvojna merila. Po tem ko je odklonil oskarja za vlogo v filmu „Patton“, je sprejel nagrado emmy za vlogo v TV izvedbi drame Arthurja Millerja „Cane“. Nagrado emmy podeljujejo v Združenih državah Amerike vsako leto za najboljše televizijske dosežke. Čeprav je oskar vrednejša in pomembnejša nagrada jo je odklonil, manj pomembno emmy pa je sprejel... morda pa vrli Scott ni samo dober igralec ampak tudi izborni propagandni referent — za samega sebe?

Dubček, nekdanji prvi sekretar češkoslovaške partije, je „svoboden, ima dovolj dela in dovolj denarja“, je izjavil sedanji šef partije Gustav Husak na nekem sprejemu za zahodne novinarje v Pragi in tako zanikal novice, da je Dubček šef neke garaže v predmestju Bratislave... pri čemer so se nekateri spomnili, da je nekoč podobno izjavil tudi Dubček, ko so ga vprašali, kje je Novotny, ki je bil na oblasti pred njim; časi se spreminjajo.

Tudi komisija, ki je morala razpravljati o zahtevah britanskih poštarjev, ki so svoje želje po višjih plačah podprli januarja in februarja s sedemtedensko stavko, je razsodila, da niso upravičeni do več kot 9% povečanja plač. Toliko pa so jim delodajalci ponudili že pred stavko, pa so poštarji to odklonili in zahtevali trikrat toliko. Šef poštnega sindikata je dejal po razsodbi komisije, da predstavlja njen sklep „porog pravici“... ki pa je, na nesrečo poštarjev, pravica močnejšega.

Črnoboržijanca, ki bi se ukvarjal s preprodajo alkohola, lahko sadišče v Libiji po novem obsodi tudi na smrt. Tako stroge kazni so sprejeli na predlog predsednika Gadafija, ki bi rad iztrebil še zadnje ilegalne vire piva in drugih alkoholnih pijač. Če spijete v Libiji kozarec piva (na prepovedanem mestu kajpak in takega, ki ste ga kupili pod roko), vas lahko obsodijo na šest mesecev zapora... potemkam za Kranjce Libija v nobenem primeru ne pride v poštev, kajne?

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Osrednji notranje politični dogodek minulih dni, dogodek, ki so bile vanj uprte oči vse naše javnosti, pa tudi javnosti drugod po svetu, je bil vsekakor sarajevski KONGRES SAMOUPRAVLJAVCEV pa je zategadelj prav, da mu tudi na tem mestu (čeprav ga v celoti obravnavamo še posebej v današnji številki našega lista) odmerimo ustrezno pozornost, vsaj vodilnim mislim, ki so se oblikovale ob zaključku tega kongresa.

Nedvomno je bila temeljna misel, ki je izvenela iz celotne razprave, pa tudi iz vzdušja tokratnega drugega kongresa samoupravljavcev Jugoslavije, nesporna ugotovitev, da je pri nas (in v tem smo prva država na svetu — zategadelj tudi ni čudno, da svet z velikim zanimanjem spremlja naša dogajanja) v dvajsetih letih svojega razvoja zamisel SAMOUPRAVNE DRUŽBENE URE-DITVE dobila polno potrditev, da je skratka, resnično zaživela tudi v praksi ter uspešno prodrla na vse ravni našega družbene sistema.

To je v svojem zaključnem govoru udeležencem tokratnega sarajevskega kongresa dejal tudi predsednik Tito, ki je drugi kongres samoupravljavcev ocenil kot velikansko zborovanje politično in gospodarsko trdnih ljudi, ki vedo, kaj hočejo. Po njegovih besedah se je na tej veliki manifestaciji izkazalo, da je samoupravljanje pri nas pognalo že tako GLOBOKE KORENINE, da jih nihče ne more izrjaviti.

Ob tem se je predsednik Tito, razumljivo, dotaknil ugotovitev in sklepov nedavne seje predsedstva ZKJ na Brionih ter dejal, da dokaj ostra stališča te seje in izraženi sklepi nikakor ne smejo ostati samo pri besedah. Sedanje ozračje v naši družbeni stvarnosti — in prav proti kvrnam posledicam takšnega ozračja so uperjeni odločni sklepi brionske seje — je delo sovražnikov naše države ter samoupravnega socializma, sovražnikov, ki si

prizadevajo, da bi nam pri našem samoupravljalnem razvoju nenehno metali polena pod noge. „Ti sklepi, sprejeti na zadnji brionski seji, so tudi vaši sklepi,“ je predsednik Tito dejal delegatom na kongresu samoupravljavcev in poudaril, da zadnja seja predsedstva ZKJ praktično SE NI KONČANA, ker bo sprejete sklepe in stališča sedaj treba tudi uresničiti.

Tudi obsežna resolucija, ki so jo na drugem kongresu samoupravljavcev v Sarajevu sprejeli ob zaključku, je trdno začrtan okvir naših TRENUTNIH POLITIČNIH NALOG, ki vseskozi temeljijo na utrjevanju našega samoupravnega sistema v celoviti stvarnosti jugoslovanske socialistične družbe. Iz nje bomo na tem mestu povzeli samo nekaj temeljnih postavk.

Jasno zarisane črte razvoja

Na prvem mestu ugotovljajo udeleženci tokratnega kongresa samoupravljavcev, da je kongres v celoti podprl predlagane USTAVNE SPREMEMBE in da je bila družna ugotovitev vseh delegatov, da je po končani javni razpravi treba predlagana ustavna dopolnila sprejeti ter z delom vseh družbenih sil zagotoviti, da bo njihovo bistvo dobilo praktičen izraz v uresničevanju samoupravnih družbenih odnosov.

Kongres je v svoji resoluciji še posebej poudaril zahtevo po takojšnji in vsestranski obdelavi ter dosledni uveljavitvi tistih ustavnih dopolnil, ki se nanašajo na NEODTUJLJIVOST PRAVIC DELOVNIH LJUDI in njihovih samoupravnih organizacij do RAZPOLAGANJA s pogoji, sredstvi in rezultati dela. Hkrati je kongres odločno zahteval, da je treba preprečiti vse oblike PRIDOBIVANJA IN PRILAŠČANJA ki niso v skladu z delitvijo po delu in rezultati

dela — ter odpraviti neupravičene socialne razlike, ki nastajajo na tej ali katerikoli drugi podlagi.

Ob tem je kongres samoupravljavcev v svoji resoluciji tudi v celoti podprl sklepe 17. seje predsedstva ZKJ na Brionih — hkrati pa je v resoluciji izražena upravičena zahteva vseh delovnih ljudi, da bo treba te sklepe učinkovito in dosledno uresničevati na vseh ravneh našega družbenega in političnega odločanja. In še: kongres je v celoti podprl vsa prizadevanja za zagotovitev VEČJE STABILNOSTI NA TRŽIŠČU ter za premagovanje inflacije v našem gospodarstvu. Pri uresničevanju stabilizacijskega programa se bodo morale dejavno izkazati prav vse naše družbene sile — nihče nima pravice, da bi jemal več, kot je na voljo za njegove potrebe, da bi investiral brez pokritja, da bi lahkomiselno uvažal, ne glede na težave s plačilom, in da bi razvijal splošno potrošnjo mimo ustvarjenega dohodka.

Ena temeljnih misli, oblikovanih v sprejeti resoluciji drugega kongresa samoupravljavcev Jugoslavije, je vsekakor tudi poziv k ZDRUŽITVI V ENOTNI DRUŽBENI AKCIJI, naslovljen na vse delovne ljudi in napredne sile naše družbene stvarnosti. Delovni ljudje in socialistične sile naše države so v PREDLOMNIH TRENUTKU boja za veliko stvar — je ob tem rečeno v resoluciji kongresa samoupravljavcev — boja za nadaljnje osvobajanje dela in človekove osebnosti, za resnično enakopravnost naših narodov in narodnosti, za krepitev sil in stabilnosti naše samoupravne, socialistične, večnarodne skupnosti.

Sedaj so pred nami na dnevnem redu neposredne naloge s področja uresničevanje te DOLGOROČNE ZAMISLI našega celotnega družbenega razvoja — in prav osnovne črte tega razvoja je jasno zarisal tokratni drugi kongres samoupravljavcev Jugoslavije.

tedenski zunanjepolitični pregled

Stanje v zahodnoevropskih borznih središčih je trenutno vsaj na videz normalno in mirno in to je vneslo med malo manj zahtevne opazovalce z ulice vtis, da je monetarna kriza, ki je tako silovito izbruhnila pred nekaj dnevi — končana. Banke znova normalno delajo, panike ni. Toda v ozadju tega navideznega mira, ki je nasledil burne dni, ko so kar štiri države tako ali drugače povisale vrednost svojih nacionalnih valut (da vas spomnim, to so storile Zahodna Nemčija, Švica, Avstrija in Nizozemska), še vedno skrivnostno prežijo ostre čeri nerazčiščenih problemov in dolgoletnih težav. Najprej naj ugotovimo, da so banke na vseh koncih sveta sicer nadaljevale normalno poslovanje z dolarji, da pa je vrednost zelenih bankovcev povsod padla. To je trenutna slika svetovnega denarnega trga, bolj rečeno preprosta skica. Toda kaj je v ozadju, zakaj in čemu sploh vsa ta zadržega, razburjenje in ukrepi? Odgovor je kajpak lahko zavit v nešteta pojasnila, kajti vzrokov za sedanji napet trenutek v mednarodnih denarnih zadevah je več. Kot kaže izvira vse iz velike dežele onstran oceana: Združene države Amerike imajo namreč že dolgo vrsto let negativno plačilno bilanco. To preprosto pomeni, da porabijo v inozemstvu več, kot pa tja prodajo. Za tiste, ki se jim bo to spričo pravilničnega bogastva ZDA zdelo čudno, naj povemo, da sodijo med „izdatke“ tudi tiste postavke ameriške potrošnje na tujem, ki sicer ne sodijo v strogo blagovno menjavo — na primer vojaška pomoč tujini, ki leto za letom odnaša v inozemstvo težke milijarde (ne milijone!) dolarjev. Ta nenehni odliv ameriškega denarja iz ZDA (ki imajo razen tega iz leta v leto manjše zlate rezerve) povzroča, da je dolarjev v Evropi preveč. Dobrišen del tega denarja je razen tega prišel na staro celino tudi po čisto spekulativni poti — zato, ker ga nekateri pošiljajo v Evropo zgolj zato, da bi z njim prek bolj ali manj zapletenih bančnih poti prišli do dobička pri preprodaji ali nakupu obveznic ali tujih valut. Dolarji so skratka pritisnili na evropske denarne centre in tako posredno kajpak tudi na evropske valute. Temu se skušajo zahodne industrijske države postaviti v bran na različne načine — eden izmed njih je tudi revalvacija tečaja, oziroma povišanje vrednosti domače valute. Vsekakor je težko na tako omejenem prostoru podrobneje govoriti o vseh prednostih in neugodnostih (obojih je nekaj), ki jih tak ukrep prinaša tej ali oni državi. Vedeti je treba, da zgolj povišanje vrednosti te ali one valute, torej revalvacija,

nikakor ne prinaša zgolj koristi tistemu, ki se za kaj takega odloči. O tem, kaj tak ukrep prinese dobrega in kaj slabega, odloča vrsta činiteljev, ki so od države do države različni oziroma različno vplivajo na končni rezultat. Združene države Amerike za zdaj menijo, da jim ne kaže spreminjati dolarskega tečaja. Finančno ministstvo v Washingtonu je izjavilo, da so s stanjem stvari trenutno zadovoljni in da ne predvidevajo nobenih monetarnih ukrepov. „Tržišče se očitno dobro prilagaja odločitvam vlad nekaterih evropskih držav,“ pravi sporočilo med drugim. V Nemčiji, ki je za svetovno gospodarstvo najbolj zanimiva (in spričo tisočev naših ljudi, ki delajo tam neposredno tudi za mnoge izmed nas), trdijo, da ne bodo dokončano revalvirali tečaja. Srednji drseči kurs (torej začasni tečaj marke) naj bi ostal v veljavi samo nekaj mesecev. Toda v Bonnu je vse več opazovalcev prepričanih, da temu ne bo tako in med drugim opozarjajo, da je Zahodna Nemčija tudi pred zadnjo revalvacijo najprej uvedla tako imenovani drseči tečaj. Vsekakor pa ostaja ta problem v središču pozornosti svetovne javnosti.

Monetarna kriza

Naš državni sekretar za zunanje zadeve Mirko Tepavac je na tridnevem uradnem obisku v Romuniji, kamor ga je povabil njegov romunski kolega Manescu. To je v bistvu rutinski obisk, ki pa bo, o tem ne dvomimo, prispeval k poglobitvi že tako dobrih sosedskih odnosov med obema državama.

Ameriški zunanji minister William Rogers se je vrnil s turneje po Bliznjem vzhodu in sedaj vse prizadete strani skrbno analizirajo rezultate razgovorov, ki jih je imel med drugim v Kairu (kjer je bil po 18. letih prvi ameriški zunanji minister, ki je obiskal egiptovsko prestolnico) in Tel Avivu. Trenutno še ni moč ničesar jasneje povedati o rezultatih njegove poti. Nekateri menijo, da je dobro opravil drugi pa, da v bistvu ni prispeval nič kaj novega.

Višje sodišče Zahodne Švedske je sklenilo, da bo 14. maja sporočilo sodbo o pritožbi ustaskih teroristov Mikulija in Vujčevića, ki sta se pritožila na sodbo (3,5 leta zapora in izgon po prestani kazni), s katero ju je sodišče obsodilo zaradi vdora v jugoslovanski konzulat v Goeteborgu 10. februarja letos.

Za prvomajske praznike je vreme zagodlo izletnikom, zato pa je bilo v nedeljo pri domu na Grmadi, ki je 887 metrov nad morjem, polno izletnikov (na sliki). Prišli so iz okolice Velikih Lašč, Ribnice, Kompolj in Dobrega polja. Dom, na katerega se je mogoče pripeljati, je odprt ob nedeljah in praznikih. Z Grmade je lep razgled po Ribniški dolini. (Foto: France Modic)

V torek, 4. maja, se je pričel XI. zlet bratstva in enotnosti, ki bo v Sisku zbral blizu 15.000 nastopajočih. Tekmovalni program se je tudi že začel. Predstavniki Dolenjske so v prvih nastopih poželi precej uspehov. Na sliki: pred prvo prireditvijo, uličnim tekom v Sisku, so udeleženci iz vseh mest nastopali v slavnostni paradji in otvorili zlet, ki bo končan 13. junija. (Foto: S. Dokl)

KAKO URESNIČUJEJO ZAKON NA DOLENJSKEM?

Potrebno društvo diabetikov

Dr. Erna Primožič: »Na zdravniškem receptu je potrebno obkrožiti črko O — Registriranih 642 diabetikov v petih občinah«

Slovensko društvo diabetikov je pred dnevi opozorilo, da so diabetiki — sladkorno bolni ljudje oškodovani za priznane pravice. Društvo ugotavlja, da zakona, ki je začel veljati 1. januarja letos, še zdaj ne spoštujejo.

Za kaj gre? Republiški zakon o zdravstvenem zavarovanju in o obveznih oblikah zdravstvenega varstva prebivalstva šteje med obvezne oblike zdravstvenega varstva, ki so zagotovljene vsem občanom Jugoslavije, tudi zgodnje odkrivanje in zdravljenje sladkorne bolezni. To torej določa, da vsi diabetiki, ki stalno živijo v Sloveniji in so državljani Jugoslavije, dobivajo zdravila brezplačno (in-

ulin in različne tablete). Ni jim potrebno plačati niti 4 dinarjev, običajnega deleža pri plačevanju zdravil.

Kako je z novim zakonom na Dolenjskem? Na vprašanje odgovarja dr. Erna Primožič, ki vodi antidiabetično ambulanto v Novem mestu, kamor se zatekajo diabetiki iz novomeške, trebanjske, krške, metliške in črnomajlske občine:

„Na novem obrazcu za zdravniške recepte so kratice O, D in N. Zdravniki morajo na receptu obkrožiti O: na ta način je lekarna opozorjena, da izda zdravilo zastoj. Moram reči, da pri nas zdravilo dobijo zastoj, zastoj je tudi pregled.“

Koliko bolnikov pa šteje ambulanta?

„Registriranih imamo 642 diabetikov; v zadnjih treh mesecih lanskega leta jih je 520 redno hodilo na preglede. Povedati pa moram, da je med njimi največ upokojencev, da je več žensk kot moških in da gre v glavnem za ljudi med 50. in 70. letom starosti.“

— Ali je na Dolenjskem društvo diabetikov?

„V novomeški ambulanti smo že razmišljali o tem, da bi bilo tako društvo močno potrebno. Nekoč smo ga že imeli. Zdi se mi, da bi morali bolniki ustanoviti iniciativni odbor, ki bi uredil vse potrebno za ustanovitev društva.“

J. S.

Turistični barometer

Po podatkih Dolenjske turistične zveze je lani obiskalo Dolenjsko že 110.000 gostov, gostinci so nasteli 250.000 prenočitev. Številke so v primerjavi s tistimi pred leti močno večje, kaže torej, da se Dolenjska turistično vse bolj uveljavlja.

Da bi bila uveljavitev v turizmu še boljša, je zadnje čase vse več akcij z istim ciljem: pokazati bolj vabljev obraz turistu. Tako v brežiški občini že nekaj let teče akcija za najboljši turistični kraj v občini Prizadevni turistični delavci imajo v načrtu, da bodo akcijo razširili še na sosednjo krško občino, če pa bo dovolj zanimanja, jo želijo izpeljati v dolenjskem okviru.

V novomeški občini so maja začeli z drugo akcijo: v Novem mestu bodo izbirali najbolj urejeno izložbo. Tako bodo mimo nagrad za najlepše okrašene balkone, vrtove in hiše letos podelili tudi tri nagrade in šest priznanj kolektivom, ki bodo imeli najlepše urejene izložbe. Za turistični razvoj je to gotovo spodbudno.

Vredno je zapisati...

Preden so na sarajevski kongres samoupravljalcev odpotovali dolenjski delegati, so bili vsi, s katerimi smo se pogovarjali, enotnega mnenja: pričakovali so, da bo kongres sprejel konkretne sklepe, ne le načelne deklaracije, in da bo potrebno te sklepe tudi uresničiti.

Delegati so torej resnični zastopniki dolenjskih samoupravljalcev in so s svojimi besedami izražali le tisto, kar pravzaprav želijo vsi delavci: da ne bi samo govorili in sprejemali velikopoteznih programov ter dajali lepih obljub o jutrišnjem dnevu, ampak da bi povedali, kaj zmoremo in potem tisto tudi uresničili. Kongres samoupravljalcev se je začel v izredno ugodnem vzdušju. Nekaj dni prej je predstvo ZJK na Brionih odlo-

no spregovorilo o političnem in gospodarskem položaju v državi ter o odnosih v Zvezi komunistov, predsednik Tito pa je na prvomajskem govoru v Labinu prav tako dal mnogo pobud za hitrejšo reševanje težav in hkrati poudaril, da mora biti Zveza komunistov tudi nosilec pravilnejših odnosov med republikami in federacijo.

Sarajevski kongres je v takem vzdušju vsekakor imel mnogo več možnosti za uspeh, skoraj 4000 delegatov in gostov, ki so se zbrali v veliki mestni dvorani Skenđerija, pa je bilo tako kot tisoči, ki so kongres lahko spremljali iz časopisov ali po televiziji, prepričano, da je številne naloge mogoče uresničiti.

ZASEBNA SPODBUDA IN USTAVA — V PRAKSI

Iz mosta — zabavišče

Ob dejstvu, da zasebnik načrtuje v Boštanj pri Sevnici investicijo v vrednosti 250 milijonov

Kot v vsakem gospodarskem podvigu je tudi v nameri Valerije in Ervina Vrega iz Ljubljane, ki načrtujeta gradnjo miniaturnega turističnega centra na opuščnem betonskem mostu čez Mirno pri Boštanju, del tveganja. Kako ne: za stavbo in pomožne naprave bo treba porabiti najmanj 250 starih milijonov, da bo uresničeno, kar obetajo načrti. Kdaj pa se bo ta denar lastniku povrnil, ostane vprašanje, na katero je trenutno nemogoče dati odgovor. Kot pravi Vreg, bo za investicijo „znatno angažiral bančna sredstva“.

Zamislili so vsekakor drzne. Na občini so bili pravzaprav presenečeni, ko sta aranzir Ervin Vreg in Valerija Vreg zaprosila za prodajo betonskega mostu čez Mirno, ki je bil zgrajen pred vojno, menda iz predvolilnih pobud, vendar ni in ne bo nikoli služil svojemu namenu. Razen gostišča nameravata Vregova zgraditi tam še minigolf, kegljišče, manjše kopališče s čolni, vse to v neposredni bližini ceste, ki pelje proti Celju in ki bo z asfaltiranjem zadnjega odseka med Impoljco in Krškim imela vse večji promet.

Ker gre očitno za resno zadevo, je o njej na zadnjem zasedanju spregovorila tudi občinska skupščina. Dosežen je bil sporazum, da bodo izdelali zaizidalni načrt, Vregova pa sta

odstopila od prvotne zahteve, da občina 5 let ne sme dopustiti gradnje motela v neposredni bližini. Dosežena so bila tudi nekatera druga soglasja.

Morda na koncu ne bo odveč spomniti na družbenoekonomski vidik tako velike zasebne naložbe. Ustavna dopolnila, ki so prav zdaj v javni razpravi, dajejo večje možnosti zasebni pobudi. Kot prihajajo glasovi iz nekaterih južnih republik, ponekod nasprotujejo 23. ustavnemu dopolnilu, češ da si bodo lahko zasebniki gradili motele in manjše hotele, kar ne bi bilo v skladu z našo socialistično usmeritvijo. Znano je, da so mnenja, ki prevladujejo pri nas, drugačna; ne zavirajo zasebne pobude, hkrati s tem pa poudarjajo pomen obdavčenja in zajemanja tistega dela presežne vrednosti, ki ni nastal po zaslugi lastnika. V tem smislu lahko razumemo potezo občinske skupščine, ki je sklenila podpreti zamisel z mostom.

M. L.

95 GASILSKIH VAJ

Metliška občina je razdeljena v štiri gasilske sektorje: Metlika, Drašiči, Gradac in Suhor. Te skrbe za požarno varnost v 59 vaseh in 2 zaselkih. V preteklem letu so domača gasilska društva trikrat krotila ogenj, razen tega so imeli 95 vaj. Z orodjem so vadili na 58 suhih vajah, 36 mokrih vajah in nočni preizkušnji veččin.

Devize tistemu, ki jih ustvarja

Pred kratkim je bila v Kočevju razprava o ustavnih spremembah. Organizirala jo je občinska konferenca SZDL, udeležili pa so se je člani političnega aktiva občine ter predstavniki gospodarstva in družbenih služb.

Največ udeležencev je razpravljalo o carinah, deviznem sistemu, minulem delu, osebnem delu z zasebnimi sredstvi in o bodoči obliki razširjene reprodukcije. Osvjili so načelno pripombo, da carine ne bi smele biti dohodek federacije, ampak le instrument za urejanje trga. Zahtevali so tudi, naj z devizami razpolaga tista republika ali celotna delovna organizacija, ki jih ustvarja.

O minulem delu so menili, da je prav, če delavec, ki je prispeval za razvoj podjetja, dobi ta denar kasneje vrnjen. Vendar so bila zelo različna mnenja, na kakšen način in kdaj.

Osebnostno delo z zasebnimi sredstvi so ocenili kot dobro predvsem zato, ker bodo zdaj občani zainteresirani tudi za vlaganje denarja za razvoj gospodarstva, medtem ko so bili doslej le za nakupovanje potrošnih dobrin.

J. P.

Sejmišča

POPREČNA PRODAJA

Na sobotnem brežiškem sejmu je bilo naprodaj 794 mladih prašičkov in 33 starejših. Za mlajše prašičke — prodali so jih 618 — so zahtevali do 11 din za kilogram žive teže, za starejše — prodali so jih 22 — pa do 8 din za kilogram.

ZIVAHEN PROMET V NOVEM MESTU

Ob nespremenjenih cenah so na ponedeljkovem sejmu v Novem mestu prašičke kupovali kupci od drugod. Od 778 prašičkov, mlajših od 12 tednov, in 78 starejših so jih prodali skupaj 587. Za mlajše prašičke so zahtevali 170 do 240 dinarjev, za starejše 250 do 420 dinarjev.

— Slišim, da je izstopil iz organizacije...
— Iz vile tudi?

(Karikatura I. Franiča v JEŽU)

Kmetijski nasveti

Škrlup kazi sadje

Letošnjo pomlad je dosegla cena enega kilograma jabolok ali hrušk tudi 5 N-din in še čez. Kako lepo bi bilo za sadjarja, če bi imel ob taki ceni na voljo večjo količino dobrega sadja, ki bi ga lahko vnovčil po tej ceni. Žal take cene nima običajno slabo kmečko sadje, napadeno od bolezni brez lepega zunanega videza, brez privlačne barve, vonja in okusa.

Bolezen, ki predvsem kvari domače sadje, se imenuje fuzikladij ali škrlup. Če sadjarji že poskrbijo za zimsko škropljenje, pogosto pozabijo na to bolezen, ki poleti naredi največ škode na sadnem drevju. Pojavi se v deževni pomladi, ko na mladih listih opazimo pege, ki se iz dneva v dan širijo. Glivična bolezen škrlup se hitro preseli na mlade plodiče, katerih lupina razpoka, plod tam zakrni in postaja z rastjo vsebolj iznakažen. Škrlupasto sadje nima skoraj nobene spodbudne cene več.

Naglo širjenje bolezni sicer lahko delno preprečimo, če uničujemo jeseni odpadlo listje, v katerem se redi glivica, pravi uspeh pa dosežemo samo z rednim spomladanskim in poletnim škropljenjem. Vse spomladansko in poletno škropljenje s fungicidi je treba opraviti največ zaradi škrlupa, saj so druge bolezni običajno manj nevarne.

S škropljenjem je treba začeti že, ko se brsti odpirajo, torej še pred cvetenjem. Priporočajo 1 do 2-odstotno bakreno-apneno brozgo (galica in apno) ali bakreno apno v količini 1/2 kg na 100 litrov vode. Obnesejo se tudi novejši kemični pripravki, kot sta dithan M-45 (v 0,25-odstotni koncentraciji) in orthocide — 50 (prav tako v 0,25-odstotni koncentraciji).

Škropiti je treba tudi po cvetenju; prvič, ko so plodiči debeli kot lesnik, in drugič, ko imajo debelino oreha. Za škropljenje po cvetenju priporočajo tudi 2-odstotno žvepleno brozgo.

Sadjarji včasih zmotno mislijo, da škrlup sadja ni prizadel, ker poleti ni bilo večjega napada. Toda okužbe so lahko tudi pozne; te so nevarne zlasti zato, ker se bolezen na plodovih razvija še potem, ko je sadje že uskladiščeno.

Inž. M. L.

Tito: »Samoupravna Jugoslavija je stopila najdlje v uresničevanju idealov svetovnega proletariata« — Samoupravljanje je trdna, pa hkrati tudi zavestna disciplina —

JUBILEJ POGUMNE REVOLUCIONARNE PREOBRAZBE

V velikih in usodnih dneh živimo: nedavni razširjeni seji predsedstva ZKJ na Brionih je sledilo veliko ljudsko slavlje v Labinu, na katerem so Titove besede kot blisk elektrizirale množice delovnih ljudi po vsej državi. Prejšnji teden se je nato v Sarajevu začel drugi kongres samoupravljalcev Jugoslavije, na katerem smo videli resnični parlament delovnih ljudi naše države. Povedane so bile pomembne besede o prehojeni poti in novih samoupravnih razsežnostih, delavci in delavke iz vseh naših republik ter pokrajin pa so razločno in jasno spregovorili tudi o trenutnih težavah, samoupravnih zadregah in velikih uspehih, ki jih srečujemo na vsakem koraku naše stvarnosti. V zgodovino revolucionarnega gibanja in razvoja delavskega razreda bodo tudi tokrat šle besede tovariša Tita, Edvarda Kardelja in mnogih drugih naših vodilnih kot preprostih delavcev, ki so o delavskem samoupravljanju kot obliki naše socialistične stvarnosti spregovorili iz srca in iz vse duše.

Premalo imamo prostora, da bi lahko tu vsaj v glavnih obrisih ponovili vsaj tisto, o čemer so tekle besede in se iskriale misli na omenjenih srečanjih. Treba bo vzeti v roke tudi druge časnike, časopise in poročila, nam pa naj bo dovoljeno na tem omejenem prostoru prav na kratko ponoviti predvsem to, kar sta o doslej prehojeni revolucionarni poti in delavskem upravljanju Jugoslavije povedala tovariša Tito in Kardelj.

Predsednik Tito se je najprej zahvalil za spomenico samoupravljalcev, o kateri je dejal, da je to zanj največja in najdražja čast. Rekel je:

Nosilec boja: delavski razred, vsi delovni ljudje

„Torej ne more biti nosilec boja za vsestranski razvoj samoupravljanja in za njegovo utrditve kot poglavitne oblike socialističnih družbenih razmerij nihče drug kot sam delavski razred, delovni ljudje, njihov družbeni interes, njihova zavestna družbena dejavnost pod vodstvom najbolj naprednih sil socialistične družbe in zlasti zveze komunistov.“

To resnico mora upoštevati med vsem svojim delom tudi drugi kongres samoupravljalcev. Ta kongres poteka v času, ko je naša družba naletela na resne gospodarske in politične težave. Ne bojimo se tega odkrito povedati, čeprav nasprotniki socializma in samoupravljanja ter neodvisne razvojne poti socialistične Jugoslavije na podlagi tega napačno sklepajo. Mi vsi, od vodilnih teles zveze komunistov, socialistične zveze, sindikatov in drugih družbenopolitičnih organizacij ter zveznih in republiških organov oblasti do delavskih svetov, krajevnih skupnosti ter občin in delavcev, to je do temeljnih družbenih celic, moramo odkrito in z vso odgovornostjo pogledati v oči vsem nevarnostim, ki groze napredku naše socialistične, demokratske in samoupravljaljske družbe, ki nastajajo ali se kažejo v teh težavah.“

EDVARD KARDELJ

tudi zastoj v razvoju samoupravljanja...“

Predsednik Tito je nato med drugim poudaril, da že sam kongres s tolikšnim številom dejanskih zastopnikov delavskega razreda in vseh delovnih ljudi iz vse države potrjuje, da je „samoupravljanje postalo neodtujljiva pridobitev in da se je na široko uveljavilo na vseh toriščih našega družbenega življenja.“

In prav danes, v času, ko proslavljamostoletnico slavne pariške komune, lahko s ponosom rečemo, da je socialistična, samoupravna Jugoslavija stopila najdlje v uresničevanju tistih idealov, s katerimi so se navdihovali ne samo pariški komunarji, marveč ves svetovni proletarijat.“

Tovariš Tito je nato med drugim dejal, da smo v naši družbi vedno imeli pred očmi predvsem humanistično predstavo socializma. Vodilo nas je namreč načelo, da mora biti delovni človek kot ustvarjalec vseh dobrin tudi prvi tako v proizvodnji, kot tudi v delitvi, da mora družbenogospodarski sistem zagotavljati njegove pravice in odsevati njegove koristi. Že pred dvajsetimi leti smo se zavedali, da ta velika ideja marksizma ni stvar kake daljnje prihodnosti, temveč je uresničljiva tudi danes, v prvem obdobju graditve socializma. Računali smo z dejstvom, da bomo s tem spodbudili ustvarjalne pobude in da bo to najbolj ustrezalo interesom delovnih ljudi.

SAMOUPRAVLJANJE — MATERIALNA MOČ NAŠE DRUŽBE

Predsednik Tito je nato podčrtal, da je samoupravljanje od prvih delavskih svetov do danes postalo materialna moč naše družbe in vodilna zavest naših delovnih ljudi o njihovem položaju v družbenih razmerjih. Naša praksa kaže, je dejal tovariš Tito,

„da je največja moč samoupravljanja v tem, da sprošča ustvarjalno pobudo najširših množic in odpira pota osvobajanja dela in človekove osebnosti, kar pospešuje ustvarjanje zavesti

in povzdiguje častnost delovnih ljudi kot nosilcev ustvarjalnosti in napredka.“

Tovariš Tito pa je hkrati takoj tudi opozoril, da vse tisto, kar smo doslej v razvoju samoupravljanja že dosegli, vendarle še ni to, s čimer bi bili lahko zadovoljni. Stalno in odkrito opozar-

Izgubljene milijarde...

... Ne drži namreč, da smo izrabili vse možnosti in rezerve za ureditev teh zadev. Tu med drugim mislim na razpisno tratenje sredstev za številne neproduktivne namene, kot so pretirana režija in reprezentacija, razne oblike korupcije, potovanja po deželi in tujini brez ustreznega poslovnega učinka itd. Velikanske milijarde nam gredo v nič zaradi neekonomskih naložb, zaradi slabe organiziranosti naše zunanje trgovine, neloyalne konkurence pri uvozu in izvozu itd.

... Drugo torišče dejavnosti je seveda v samoupravni bazi, to je v delovnih organizacijah samih, integracijskih celotah in združenjih. Čedalje večje pravice, ki jih dobivajo, terjajo tudi večje odgovornosti in obveznosti. Opozoril bi rad tudi na to, da delavci v številnih organizacijah zaradi premalo razvitega samoupravljanja niso izrabili vseh pravic, ki so jim šle že doselej. Poleg tega so nekateri kolektivi tudi sami zašli v omejenen napake, ker so trošili več, kot pa so zaslužili...“

PREDESEDNIK TITO
na kongresu
samoupravljalcev

jamo vedno tudi na slabosti in ovire, glede katerih mora kongres zavzeti svoja stališča. Prav z namenom, da bi presegli zastoj v razvoju samoupravljanja ter da bi uredili razmerja v naši večnarodnostni skupnosti na novih temeljih, smo tudi sklenili vpeljati pomembne ustavne spremembe. Zato zdaj izpopolnjujemo naš politični in gospodarski sistem tako, da bi se v njem polneje prikazali samoupravni interesi delavskega razreda in vseh delovnih ljudi in da se hkrati popolneje uveljavijo pravice in koristi vseh naših narodov in narodnosti, vseh naših republik in pokrajin.

USTVARITI POGOJE ZA ZBOLJŠANJE SOCIALNEGA POLOŽAJA DELAVCEV

Predsednik Tito je nato opozoril, da nima nihče pravice združenemu delu odvzemati dohodek. Dokončno je treba ustvariti pogoje, da bodo neposredni proizvajalci v prihodnje zares razpolagali s svojim dohodkom in da bodo z ustreznim deležem, seveda na podlagi družbenega dogovora, krili skupne potrebe v družbi. Posebej je predsednik republike opozoril tudi, da je treba z ustreznimi ukrepi izboljšati socialni položaj delavcev, posebno tistih z nizkimi osebnimi dohodki, glede česar smo slišali njegove jasne besede že v Labinu.

Glas delavskega razreda mora glasno odmevati na vseh področjih in vseh ravneh našega družbenopolitičnega življenja. Pri tem je predsednik Tito opozoril na sklepe nedavne razširjene seje predsedstva ZKJ in dejal, da moramo tudi na kongresu postavljene smernice za nadaljnjo bogatitev samoupravljanja uresničiti. Naša odgovornost do delovnih ljudi v Jugoslaviji in do prijateljev po svetu je nadvse velika, iz nje pa izvira še večja dolžnost, da bomo te naloge uresničili.

KONGRES — NOVO OBDOBJE V KREPITVI SAMOUPRAVLJANJA

Edvard Kardelj je ocenil II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije kot jubilej tiste pogumne revolucionarne preobrazbe, ki jo je naša družba sprejela v težkih notranjih in mednarodnih razmerah pred 20 leti. Med drugim je dejal, da samoupravljanje ni niti ideal niti dogma, saj je ideja samoupravljanja stara, kot je staro tudi mednarodno delavsko gibanje in zgodovina njegovega razrednega boja. Vendar pa smo sli pri uveljavljanju teh idej po svoji poti, pri čemer uresničujemo Marxove besede, da je osvoboditev dela oz. delovnega človeka lahko le naloga delavskega razreda samega, boj za samoupravljanje pa je najbolj neposredna oblika boja za svobodo delovnega človeka, njegovega dela in ustvarjanja, za njegov odločilni vpliv v družbi. Med drugim je tov. Kardelj dejal:

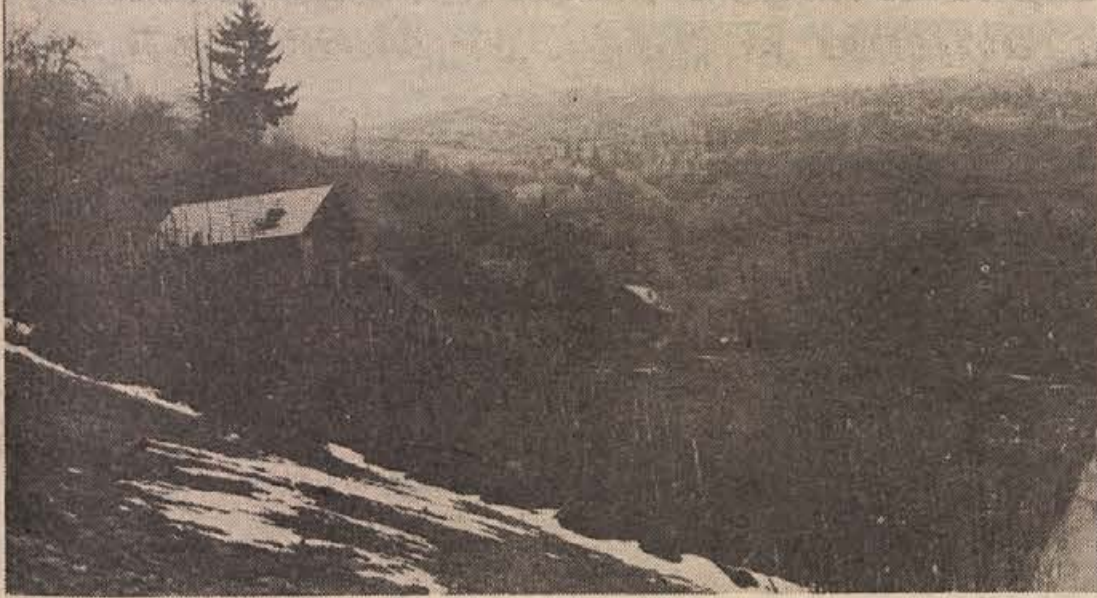
„Kongres poteka v času, ko je naša družba naletela na resne gospodarske in politične težave. Tega se ne bojimo odkrito povedati, čeprav nasprotniki neodvisnega razvoja Jugoslavije na podlagi tega spet napačno sklepajo.“

Edvard Kardelj je sklenil svoj pomembni referat na kongresu z mislijo, da od kongresa samoupravljalcev upravičeno pričakujemo, da bo postal močan dejavnik pri okrepitevi enotnosti svobodnih delovnih ljudi in svobodnih narodov ter narodnosti naše države v boju za uresničevanje nalog, ki nas še čakajo.

Delegacija delavcev iz vse države je na drugem kongresu samoupravljalcev Jugoslavije izročila predsedniku Josipu Brozu Titu priznanje: spomenico samoupravljalcev: z njo so mu delovni ljudje Jugoslavije izrazili vse spoštovanje in hvaležno priznanje za dolgoletno revolucionarno delo, pa tudi zato, ker je predvsem njegova zasluga, da je samoupravljanje v naši domovini temeljni zakon socialistične skupnosti.

PEKLENSKI STROJ — ZA ŽENO

V Srednjem Grčevju maščevanje nezvesti, na Mali Loki pri Trebnjem pa bivši ženi — Eksploziji povzročili razdejanje in zasekali rane. Storilca sta kmalu padla v roke pravici: eden je že obsojen, drugi še čaka na sodišče — Ljudje so radi pomagali pri poizvedbah

Preprečevanje in odkrivanje kaznivih dejanj z aretacijo storilcev je zahtevna naloga delavcev javne varnosti. Nemalokrat je potrebno mnogo truda, da zadevo raziščejo. Dogajajo se uboiji, ropi, požigi, vplomi, napadi s telesnimi poškodbami, tatvine in podobna kazniva dejanja.

MINA V ŠTEDILNIKU

V Srednjem Grčevju nad Otočcem se je neko zimsko nedeljo zbrala družina v zidnici Alojza Vidriha. Hotel je preživeti prijeten dan. Pripeljala se je iz Ljubljane. V družini je bila tudi Marija Bregant, ki je že pred meseci zapustila moža Jožeta in hčerko v Zalovičah ter se odselila v Ljubljano. Stanovala je pri Alojzu Vidrihu. Čeprav jo je mož povabil domov, ni hotela iz Ljubljane.

Ne da bi karkoli slutili, so v Vidrihovi zidnici že dopoldne začeli zabavo. V štedilniku so zakurili, da bi si pripravili kosilo. Med ognjem se je močneje kadilo, vendar so mislili, da je dim od drv. Nenadoma je odjeknila eksplozija. Štedilnik in kuhinjsko opremo je razneslo, na strehi se je pokazala velika luknja. Kosi štedilnika so ležali celo v bližnjem vinogradu.

Le po srečnem naključju ni bilo mrtvih, vendar brez krvi ni šlo. Huje jih je dobil le Ibrahim Coker, mladi gost iz Ljubljane, drugi so bili laze ranjeni. Soseba sta naložila ranjence na voz in jih odpeljala do ceste, kjer je že čakal reševalni avtomobil.

Tam, kjer je bila kljuka, je zavezala scefrana odprtina (slika zgoraj), ključavnica pa je šla na drobne kose (slika desno). Ljudje še zdaj ne morejo verjeti, da je Grmovškova, ki je stala za vrati, po vsem tem ostala živa (Foto: UJV Novo mesto)

Takoj po eksploziji, ki je močno prestrašila in razburila ljudi v okolici, so znanci Bregantovih začeli govoriti, da je bilo dejanje namenjeno Mariji Bregant, ki da se ne razume z možem. To je napolnilo varnostne organe, da so, prisluškujoč govoricam, začeli ugotavljati, kdo naj bi bil storilec. Kmalu se je izkazalo, da so imeli ljudje prav: pri Jožetu Bregantu so odkrili dokaze, da je nedvomno on sam nastavlil mino v štedilniku.

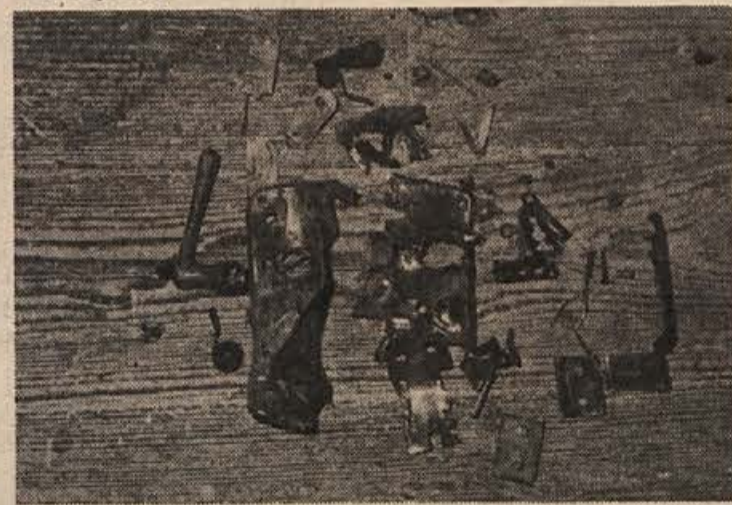
Bregant je kasneje res priznal, da je nastavlil mino iz maščevanja Vidrihu in svoji ženi, češ da sta mu razbila družino in zagrenila življenje. „Še na kraj pameti mi ni prišlo, da bi Vidrih kanil povabiti v zidnico še koga, ki se ga naše razmere niso tikale,“ je pojasnjeval Bregant. Potrlo ga je zlasti, da je bil najhujše ranjen prav Coker, ki z maščevanjem ni imel nikakršne zveze.

To zahrbtno dejanje so sodniki strogo obsodili: Jože Bregant bo lahko dve leti in pol razmišljal v zaporu, kaj je storil.

MINA NA VRATIH

Cez dobro leto je odjeknila eksplozija na drugem koncu Dolenjske — na Mali Loki. Ločeni zakonci ni izbiral sredstev za obračun z bivšo ženo.

Zakonca Grmovšek sta bila razvezana že dve leti, razumela pa se nista tudi dalj časa pred tem. Mož je hotel, da bi se mu žena vrnila. Nekaj dni, preden se je odločil za strašno dejanje, ji je pisal grozljivo pismo. Otroci, ki so se jima rodili v zakonu, so živeli pri njej.

Zvečer pred eksplozijo je bila mati doma pri otrocih. Pripravila jim je večerjo, in ko so odšli spat, je oprala perilo in pokrpala obleke. Legla je pozno. Ponoči jo je zbudil pasji lajež, a je spet zaspala. Niti slutila ni, da hodi okrog hiše človek, ki ji streže po življenju.

Ko je zgodaj jutraj vstala, da bi sebi in otrokom pripravila zajtrk ter — kot vsak dan — odšla na delo v Trebnje, so otroci še spali. Opravila se je in odšla k vratom, pritisnila na kljuko, takrat pa je strahovito počulo. Pomislila je, da se je nanjo zrušila streha. Pok je prebudil otroke, da so planili k materi, pritekli pa so tudi sosedje. Mati je bila živa, zadelo jo je le nekaj drobcev mine. Na vratih je zazijala scefrana luknja, drobci mine so prevrtili lesene stene v veži in kuhinji, prebili so celo kovinski žleb na strehi.

Novica o zločinu je žalostno odjeknila po okolici. Ljudje so sklepali, da je dejanje najverjetneje storil razvezani mož. Povedali so, da je grozil, nekateri so ga usodnega večera videli, ko se je tihotapil k vratom, drugim pa, da je celo pripovedoval, kako je zaminiral. Eden od Grmovškovih otrok je dejal: „Ce ne bo nihče odvrnil očeta od tega, ga bom pa jaz!“

V preiskavi so šli ljudje delavcem javne varnosti na roko: pojasnjevali so jim razmere. Strokovna analiza je dokončno pomagala odkriti storilca. Razprave na sodišču še ni bilo.

Primeru sta iztrgana iz delavnika preiskovalcev. Ni vselej lahko priti stvari do konca. Potrebna je strokovnost, doslednost, razumevalno sodelovanje z ljudmi. Včasih je tudi to premalo: seči je treba po zakonitih ukrepih, ti pa niso vselej prijetni. Delati pa je treba z velikim čutom odgovornosti.

Cestnina, plačana z življenji

Skrb za prometno varnost ni postranska naloga organov za notranje zadeve. Cestni promet iz leta v leto hitreje in močneje utripa; število motornih vozil se približno na vsaka štiri leta podvoji, število voznikov se povečuje še hitreje.

Tolikšen porast vozil in tolikšno število novih voznikov (začetnikov) nedvomno vplivata na porast prometnih nesreč. Na območju novomeške, trebanjske, metliške in črnomaljske občine je bilo leta 1968 vsega 1283 prometnih nesreč, lani se jih je zgodilo že 1744.

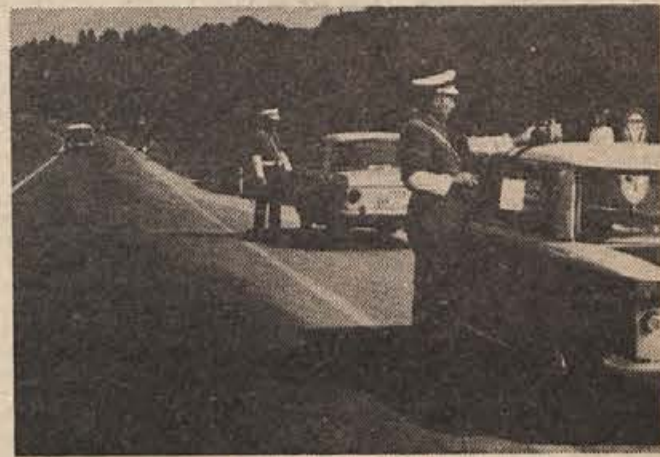
Vzroki so vselej isti. Lani je bila na prvem mestu neprimerna hitrost s 390 primeri ali 23 odstotki. Za njo so se zvrstili vzroki: nepravilno prehitovanje — 232 primerov ali 13 odst., prekratka varnostna razdalja — 150 primerov ali 8,6 odst., vinjenost voznikov je s tretjega mesta presedlala na četrto — 144 primerov ali 8,5 odst., prav toliko nesreč pa je zahtevala voznja po levi strani ceste.

Leto 1970 je bilo zelo hudo: v 37 nesrečah je 52 oseb umrlo, 805 pa jih je bilo ranjenih v 474 nesrečah. Ogromna je vselej tudi gmotna škoda na vozilih delovnih organizacij in zasebnikov. Kar v 170 primerih je gmotna škoda presegla 10.000 din.

Če hočemo varno voziti, moramo upoštevati predpise, ki urejajo odnose na cesti. Nič manj moramo spoštovati kodeks etike udeležencev v cestnem prometu. To pomembno in nepogrešljivo knjižico je letos izdala republiška komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu.

Raziskave nas učijo, da tiče vzroki za prometne nesreče v ljudeh. Zato je nujno, da vsak avtomobilist, motorist, mopedist, kolesar, pešec — vsak udeleženec cestnega prometa — zavestno in odgovorno osvoji in spoštuje zahteve kodeksa.

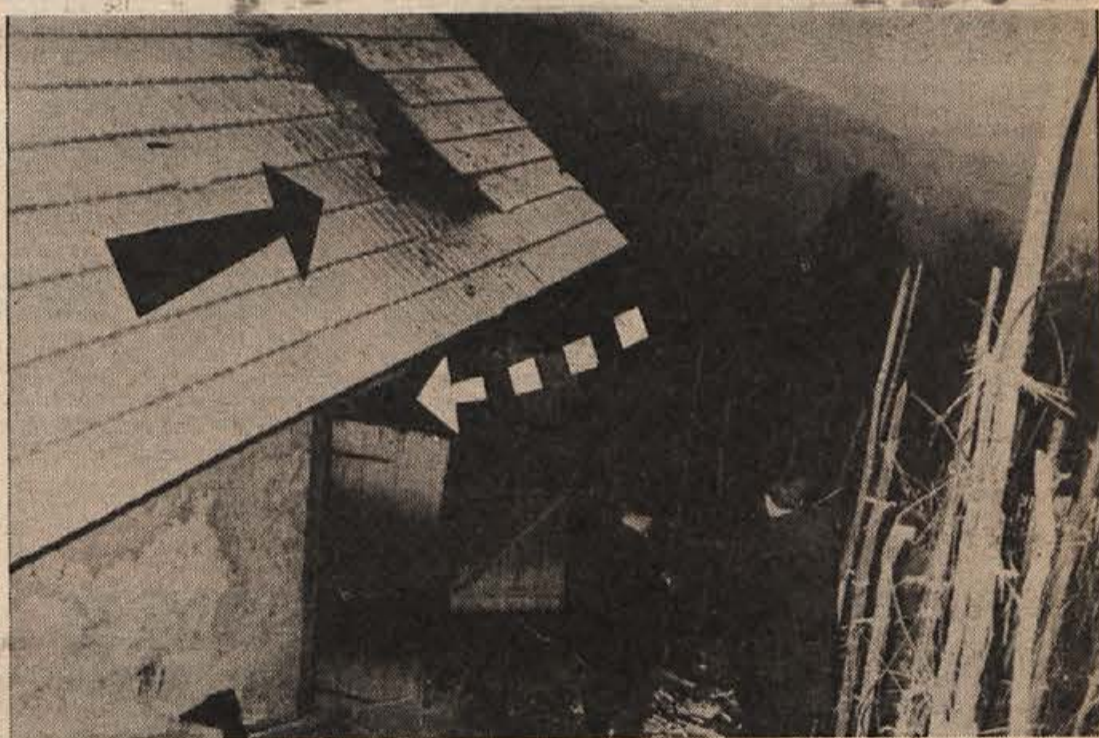
Brezpogojno spoštovanje in izpolnjevanje prometnih predpisov in pravil z doslednim spoštovanjem pravic in prednosti je temeljna dolžnost vsakogar v prometu. Kdor krši to osnovno načelo prometne varnosti, lahko miselno izziva nesrečo.

Prevelika hitrost je bila že prenekaterikrat usodna za voznike. Prometni miličniki odkrivajo prekrške z radarjem (na sliki) in drugimi sodobnimi pripomočki. Izgovor voznika na števec tu ne zaleže — radar ne laže. (Foto: UJV Novo mesto)

Pozimi, v hudih nalivih, ob sobotah, nedeljah in praznikih v poletnem času in v drugih primerih so tovornjaki, zlasti če so jim pripete prikolice, precejšnja ovira za promet na avtomobilski cesti, zato jih prometni miličniki izločajo. (Foto: UJV, Novo mesto)

Vidrihova zidnica v Srednjem Grčevju po eksploziji: bela puščica kaže vhod v lopo, kjer je v zakurjenem štedilniku eksplodirala mina, črna puščica pa razbito streho, skozi katero je odneslo kos razbitega štedilnika v sosednji vinograd. Na sliki: delavci UJV na ogledu

Nenehno v službi varnosti

13. maj je praznik varnostne službe. Sedemindvajset let mineva od tistega majskega dne, ko je bil z odlokom tovariša Tita ustanovljen oddelek za zavarovanje ljudstva. Od tedaj, se pravi od leta 1944, je varnostna služba prešla več razvojnih obdobij. Vseskozi se je strokovno in tehnično izpopolnjevala in se krepila. Vraščena v družbeno-politični sistem je zlasti po letu 1966 sledila družbenim tokovom, kot so narekovala ustavna in politična načela. V zadnjih letih postaja vse bolj specializirana strokovna služba; je del družbenega samozavarovanja in opravlja vse tiste varnostne naloge, ki si jih je družba naložila, da bi zavarovala neodvisnost in celovitost dežele,

ustavni red, osebno varnost ljudi, njihovo premoženje in drugo.

Za pomembno moramo šteti dejstvo, da so delovni ljudje v sistemu družbenega samozavarovanja neposredni in osnovni nosilci. Ta sistem je prepleten tako, da je nepogrešljiv v slehernem samoupravnem in demokratičnem družbenem odnosu in toku. Služba varnosti je torej samo člen v tem sistemu, organiziran za opravljanje opravil, ki jih zmore le ona. To so: skrb za varnost prometa, javni red in mir, varstvo družbenega in zasebnega premoženja, skrb za osebno varnost prebivalstva in podobno.

Ustavnost in zakonitost sta osnovni načeli za delovanje organov za notra-

nje zadeve. Z razvojem družbeno-političnega sistema in demokratizacijo odnosov se izpopolnjuje tudi delovanje organov javne varnosti. Za učinkovitejše delo javne varnosti je potrebna še večja pomoč občanov in družbenih dejavnikov — od delavskih svetov v podjetjih do predstavniških teles in političnih izvršilnih organov v občinah in republikah. Javnost dela in družbeno nadzorstvo nad delom organov varnosti vnašata na to področje pomembno kakovost. Ne gre prezreti, da so bili na tem področju doseženi pomembni uspehi tako glede obveščanja o vprašanih varnostnih službah kot obveščanja družbene skupnosti o stanju varnosti in delu, ki ga opravlja ta služba.

Delavci služb za notranje zadeve se zavedajo odgovornosti, ki jim jo je naložila družba, ko jim je zaupala varstvo temeljev samoupravnega socialističnega sistema. Prav zdaj ima naša služba pomembno nalogo v boju proti vsem oblikam sovražne podtalne dejavnosti. Ne bo pa pravega uspeha, če bo v tem boju osamljena. Vsi občani, ki imajo radi svojo državo in naš družbeni sistem — kot je dejal tovariš Tito nedavno na zborovanju v Labinu — bodo morali aktivno delovati pri odkrivanju in preprečevanju škodljivih pojavov, ki zavirajo naš razvoj. Zlasti pomembne naloge se kažejo na področju gospodarskega kriminala (korupcija, nepravilno bogatenje, poneverbe, davčne utaje itd.).

LOJZE TURK,
načelnik UJV
NOVO MESTO

Skupna država SFRJ — življenjska potreba

Že v prvem članku o ustavnih spremembah smo zapisali, da prinašajo ustavna dopolnila temeljite, politično nadvse tehtne in za naš nadaljnji razvoj usodne spremembe prav glede položaja zveze (federacije) in republik. Razlika od dosedanjih ustavnih določil je zelo velika. Prej je bila zveza nekaj tako rekoč samo po sebi danega, dvignjena nad republike, in tista, ki je delila oblast navzdol. XX. in XXVIII. ustavno dopolnilo pa jo postavlja v docela nov položaj, v katerem je nosilka tistih skupnih interesov, ki združujejo jugoslovanske narode in narodnosti v državno skupnost.

Ustavna dopolnila naštevajo naslednje skupne interese, ki jih narodi, narodnosti, delovni ljudje in občani uresničujemo in zagotavljamo v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji:

suverenost, enakopravnost in narodnostna svoboda; neodvisnost, ozemeljska celovitost, varnost in družbeno samozadržanje; skupna obramba, mednarodni položaj in stiki z drugimi državami; sistem socialističnih samoupravnih družbeno-gospodarskih razmerij, enotni temelji političnega sistema, temeljne svobode in pravice človeka in občana; solidarnost in socialna varnost delovnih ljudi; enoten trg, enoten gospodarski in družbeni razvoj.

Zveza je izraz teh skupnih interesov in s svojimi organi skrbi za to, da se ti interesi uspešno uresničijo. Iz tega izhajajo namreč nekatere funkcije, ki jih ali republike same ne bi mogle opravljati ali bi bilo nesmotrno, da jih opravlja vsaka sama zase. Čeprav so, kot smo že rekli, vsaka zase država z vsemi lastnostmi, ki državi gredo, imajo vendar nekatere potrebe, naloge in cilje, katerih izpolnjevanje po novih ustavnih dopolnitvah zaupajo političnim in upravnim organom zveze ali jih opravljajo kako drugače.

ENAKOPRAVNO ZASTOPSTVO IN ODGOVORNOST VSEH REPUBLIK

Po novem naj bi bile republike enakopravno zastopane v vseh zveznih upravnih organih. Res je, da to pravzaprav ni nič posebno novega, saj je v praksi veljalo to načelo že sedaj, ni pa bilo nikjer uzakonjeno in je bilo več ali manj samo stvar nekega nepisane pravila, ki pa se ni dosledno spoštovalo. Znano je na primer, da smo bili Slovenci v zveznih oblastnih organih, v diplomaciji in vojski zelo skromno zastopani. Temu, seveda, ni bila kriva vselej neka posebna politika do slovenskih ljudi, ampak prej nezanimanje naših ljudi za te funkcije in službe. Zakaj je bilo tega zanimanja premalo, to je že drugo vprašanje, v katero se na tem mestu ne moremo spuščati.

Namen ustavnih dopolnil je tudi, da se napravi vse republike enako odgovorne za to, kako bo delovala zveza s svojimi organi, kako bo uresničevala tiste skupne naloge, ki so ji z novo ustavno ureditvijo dane, kakšno politiko bo vodila, kakšne ukrepe sprejemala ipd. Zaradi tega bodo torej morale biti v raznih zveznih organih s svojimi ljudmi enakopravno zastopane republike; zato bodo morale s svojimi predstavniki sodelovati pri sprejemanju raznih ukrepov, pri oblikovanju pomembnih političnih odločitev. XXVIII. dopolnilo govori še o drugih oblikah, prek katerih bi republike in pokrajine sodelovale pri uresničevanju skupnih interesov vseh: z neposrednim sodelovanjem in dogovarjanjem med republikami ter avtonomnim pokrajinski samimi, med občini; z družbenim dogovarjanjem in samoupravnim sporazumevanjem, z združevanjem delovnih in drugih organizacij; prek družbeno političnih organizacij in navsezadnje s sodelovanjem med ljudmi samimi. Vse to se seveda temeljito razlikuje od tega, kar je bilo zapisano v ustavi ali je sicer veljalo do sedaj. Predvsem je to močan udarec centralizmu, ki je v naši pretekli praksi skušal podrediti vse interese jugoslovanskih narodov, republik nekimi navideznim skupnim koristim, ki so bile v resnici največkrat v nasprotju z resničnimi interesi republik, narodov, narodnosti in ljudi kot posameznikov.

KAJ BO ZVEZA ŠE NADALJE OPRAVLJALA

Naslednje, XXIX. dopolnilo natančno naštevajo, katere naloge opravlja federacija prek svojih organov in organizacij. Povzeli bomo tiste, ki se nam zdijo najpomembnejše. Predstavlja SFR Jugoslavijo v mednarodnih odnosih, zagotavlja njeno neodvisnost in ozemeljsko celovitost, ureja temeljne pravice delovnih ljudi v organizacijah združenega dela (pravice zaposlenih, preprosto rečeno), temeljne pravice organizacij in skupnosti glede sredstev v družbeni lastnini, ureja vsa tista razmerja, ki zagotavljajo enotnost trga (o tem, kaj je enotni trg, smo govorili v enem prejšnjih prispevkov), temeljna lastninsko-pravna razmerja. Zveza dalje ureja temelje sistema družbenega načrtovanja, kar pa seveda, ne pomeni, da natančno predpisuje, kakšni naj bodo družbeni načrti, ki jih sprejemajo republike vsaka zase (to so načrti, s katerimi republike za eno leto ali tudi za daljše obdobje začrtujejo razvoj svojega gospodarstva in drugih področij

Koliko dajejo drugje za obveščanje?

Ljudje niso zadovoljni s krčenjem prostora na komunskih straneh, uprava lista pa mora zmanjševati stroške tako, da izdaja malo tanjši časopis — Vzrok: manj dohodka od komunskih strani kot smo predvidevali — Število in obseg reklamnih objav ter razpisov pada iz meseca v mesec: podjetja varčujejo najprej pri reklamah!

Veliko zamere in jeznih besed je marsikje sprožil naš uvodnik, ki smo ga tiskali 22. aprila letos pod naslovom „SZDL zmanjšuje obseg obveščanja“. Zlasti v občinskih vodstvih SZDL v pokrajini nam odgovorni tovariši zamerijo odkrito besedo. Pa smo hoteli z njo pravzaprav pomagati predvsem — njim in nam! Njim zato, ker so resnično odvisni od občinskih proračunov in nimajo prostih rok, ko se je treba odločiti za obseg političnega obveščanja v občini, nam pa seveda s tem, da bi domači tedenski glasnik Socialistične zveze obdržal svoj dosedanjí obseg in vsebino. Oboje je važno: na skrčenem prostoru ni mogoče sodelovati pri soustvarjanju družbene politike in njenem uresničevanju tako, kot če ima list dovolj prostora.

Ne bomo ponavljali, kar smo o listu, njegovem poslanstvu in sedanjih nalogah poročali po 3. seji izdajateljskega sveta letos 18. marca. Vsi dobro vemo, da so tudi naloge častnikarjev po zadnjih političnih dogodkih v državi samo še večje in še

so iz teh sredstev gradili tovarne, železnice, ceste, prekope; financirali so razne potrebne in nepotrebne načrte, zadovoljevali potrebe, ki niso bile vselej upravičene in realne. Država je bila tista, ki je pobirala levji delež ustvarjenih sredstev ter jih delila po svoji pameti. To pa je čedalje bolj vzbujalo nezadovoljstvo tistih, ki so bili za ta sredstva prikrašani, se pravi, proizvajalcev samih pa republik.

Prav to je narekovalo sedanje ustavne spremembe. Posledje bodo dohodek zveze samo carine, takse in del prometnega davka od blaga in storitev, ki ji ga sporazumno odstopajo republike. Ta sredstva služijo zvezi za financiranje njenih organov, Jugoslovanske ljudske armade, obveznosti do nerazvitih republik in pokrajin, za njene rezerve ter za financiranje drugih njenih nalog in potreb, ki jih določa spremenjena ustava.

ZAKAJ SMO ZA SKUPNO DRŽAVO?

Ker se nam zdi tudi ta del ustavnih dopolnil nekoliko težje razumljiv, dasiravno ni pisan tako zapleteno kot nekateri drugi, bo koristno, če ob koncu preprosto povzamemo njegovo bistvo.

Vsi jugoslovanski narodi in narodnosti so slejkoprej trdno prepričani, da jim je skupna država, Socialistična federativna republika Jugoslavija življenjsko potrebna. Kljub temu, da postajajo z novo ustavno ureditvijo republike tudi tako rekoč države zase z vsemi značilnostmi, ki državi gredo, je nekaj takšnih stvari, zaradi katerih se odločajo za skupno državo, zaradi katerih so življenjsko zainteresirane zanjo. To so skupni interesi, skupne dobrine, ki so jih enakopravno deležne, od katerih imajo vse enako korist in ki so za vse enako pomembne. Uresničujemo in zagotavljamo jih v njihovem imenu federacija z vsemi svojimi organi ob njihovem vsestranskem sodelovanju in s pomočjo strokovnjakov, funkcionarjev, organov in ustanov iz vseh republik, kar tudi zagotavlja, da bodo te naloge opravljene v korist vseh in ne v škodo katerekoli republike ali pokrajine.

To je torej, poenostavljeno in kratko povedano, bistvo nove funkcije naše zveze.

I. RUDOLF

ŠE O ZAKONDAJI IN FINANCIRANJU

Opozoriti moramo na to, da prinašajo ustavna dopolnila novost tudi na področje zakonodaje. Rečeno je namreč, da republike samostojno sprejemajo svoje zakone za vsa področja, deloma tudi za tista, ki so sicer urejena z zveznimi zakoni. Tudi to priča o tem, da je zagotovljena republikam popolna samostojnost ter da one sporazumno pooblaščajo zvezo, da zakonsko ureja nekatere stvari, ki morajo biti urejene enotno za vsa država.

Kot smo že rekli, je zveza dolžna, da pri opravljanju svojih nalog in dolžnosti sprejema pomembne odločitve po predhodnem posvetovanju z republikami in z njihovim soglasjem. Pri svojem delu lahko namreč zvezni organi sprejemajo odločitve, ki utegnejo imeti takšne ali drugačne finančne ali druge materialne posledice za republike, lahko vplivajo na gibanje njenega gospodarstva, na dohodek republik, občin in ljudi. Zato je razumljivo, da nalaga ustavna dopolnila vsem zveznim organom obveznost, da se z njihovimi ukrepi, predpisi, sklepi strinjajo vse republike. Tu gre predvsem za vprašanja izdajanja denarja (monetarni sistem in emisija), deviznega sistema, zunanje trgovine, najemanja posojil v tujini, carin, cen, pomoči nerazvitim republikam, obdavčenja, zbiranje sredstev za financiranje zveze itd. V imenu republik bi takšna usklajevanja stališč opravljal republiški izvršni sveti. Če bi se o kakšnem vprašanju ne mogli sporazumeti, bi se morali o tem naprej pogovarjati v predsedstvu republike (to je najvišjem organu, ki bo v prihodnje vodil Jugoslavijo, o tem bomo pisali prihodnjič) in v zvezni skupščini.

Nov položaj in omejen obseg pristojnosti ter nalog federacije in njenih organov zahteva tudi drugačen način financiranja, zato ustavna dopolnila natančno določajo, kateri dohodki ji pripadajo. Kot je znano, je zveza razpolagala doslej z ogromnimi sredstvi, ki jih je zbirala od gospodarstva in posameznikov na razne načine (prispevki, davki). Takšen način zbiranja sredstev in njihov velik obseg je bil seveda izraz njene moči in njenega položaja v našem družbenem in političnem sistemu. S sredstvi zveze se ni vzdrževala samo zvezna uprava, vojska, diplomatska služba in podobno, kar je sicer normalno v vsaki urejeni državi, ampak

odgovornejšo. Prav nič si ne domišljamo, da smo jim vedno tako kos, kot si to vsi iskreno želimo — trdimo samo, da mora tudi ožja družbena skupnost zagotoviti domačemu listu pogoje, da bo lahko

— ostal in postal še koristnejši,

— da ne bo njegovo materialno stanje „viselo v zraku“

— in da bo imel resnično vse možnosti, da se razvija v vplivno žarišče družbenega, političnega in kulturnega ustvarjanja.

Prav na kratko naj ponovimo: že lansko jesen smo sporočili ustanoviteljem našega lista, da bo cenik za zakup prostora v Dolenjskem listu letos takle:

Ob tem resničnem dejstvu pa je ponekod že kar nepriljubljeno „sofinanciranje“ (beri: plačevanje pogodbeno zakupljenega prostora v listu) capljalo na mestu.

Nekaj let smo to še potrpežljivo zdej ne moremo več: dosegli smo zgornjo mejo dohodkov iz oglasne in reklamne službe. Naročnina je sorazmerno visoka (čeprav še vedno znatno prenizka, saj je lani prispeval naročnik za kritje vseh stroškov komaj 52 odst.), a je zdaj ne kaže popravljati. Verjetno ima naš občan

tudi pravico, imeti vsaj kolikor toliko poceni kakovostno obveščanje.

Kako poceni — na to pa naj odgovori družba, v našem primeru: 9 občinskih konferenc SZDL in 9 občinskih skupščin v pokrajini.

KAKO PA DRUGJE?

Rekli smo že: 8 naših občin je lani plačalo za svojo stran po 30.000 din, novomeška pa za dobri dve strani 70.000 din. Kako živijo drugi pokrajinski politični (medobčinski) časniki v Sloveniji?

Vprašali smo jih in izvedeli, da so naslednje občine lani prispevale takele zneske za obveščanje svojih občanov:

Kranj:	220.000 din
Celje:	150.000 din
Nova Gorica:	100.000 din
Koper:	90.000 din
Ptuj:	100.000 din
Ajdovščina:	39.000 din
Sežana:	40.000 din
Škofja Loka:	40.000 din
Murska Sobota:	100.000 din
Žalec:	36.000 din
Velenje:	94.000 din
	itd.

Pri tem pa je treba pripomniti: v večini medobčinskih glasil SZDL —

to pa so GLAS v Kranju, NOVI TEDNIK v Celju, PRIMORSKE NOVICE v Kopru in Novi Gorici, TEDNIK v Ptuj, VESTNIK v Murski Soboti in SALEŠKI RUDAR v Velenju — občine nimajo tako dosledno urejenih stalnih komunskih strani kot smo tak način urejanja časnika razvili v Dolenjskem listu. Kljub temu našete občine izdatneje podpirajo svoje časnike kot naše Dol. list. Gornji seznam bi lahko dopolnili z dolgo vrsto občin, ki dajejo za svoja glasila po 40.000, 35.000, 30.000, pa seveda tudi manj dinarjev. Toda to ni namen tega pisanja.

Rad bi le opozoril, da noben lokalni politični časnik danes v Sloveniji ne more živeti samo od naročnine, niti ne od dotoka reklam, potrebnih in nepotrebnih čestitk ter objav vseh vrst. Dolenjski list ni nobena izjema: vsi medobčinski tedniki, glasila SZDL torej, so za leto 1971 predlagali znatno večje vsote za zakup prostora, ki ga potrebujejo posamezne občine. Skoraj povsod bodo tako potrebno pomoč tudi dobili.

TONE GOŠNIK

KULTURNI VODIČ

Na sestanku Zveze kulturno-prosvetnih organizacij 11 dolenjskih in hrvaških občin so se v soboto v Novem mestu dogovorili, da bodo te občine izdale kulturni vodič v slovensčini in hrvaščini. Izbrali so tudi iniciativni odbor, ki naj pripravi vse potrebno, da bo težko pričakovani vodič izšel do prihodnje pomladi.

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Martina Hrovat, Jelka Gabron, Cvetka Fink, Jožefa Kolenc, Ana Lunder in Pepca Setina, članice Novoteksa, Novo mesto; Janez Konda, upokojenec iz Osojnika; Franc Andrejčič in Edvard Stukelj, člana IMV Novo mesto; Ana Trampe, gospodinja iz Gabrja; Alojz Juršič, član Novograda, Novo mesto; Reza Zagar, Majda Klobčar, Miroslav Gutman, Nevenka Šturm, Cvetka Avbar, Majda Zidanek, Darinka Orlič, Janez Mežan, Martina Zorko, Dušan Jenko, Majda Škrubej, Boštjan Jenko, Anica Majcen, Jelka Planinšek, Lidija Canič, Lado Javornik, Franc Košiček, Anica Mesojedec, Cvetka Zajc, Dušan Dular, Majda Bizjak, Lučka Videčnik, Vlado Magnik, Majda Zigante, Anton Graberski, Danica Dulc, Janez Butara, Darinka Bukovec, Igor Kotnik, Andrej Pečaver, Marija Konečnik, Andrej Bukovec, Peter Dular, Janez Zupančič, Jožica Keber, Andrej Blažon, Boris Šepetav, Nebojša Solak in Anton Šter, dijaki novomeške gimnazije; Ivan Kastelic, član Novolesa, Straža; Marija Pavlič, gospodinja iz Tomažje vasi; Anica Zupančič, delavka iz Gornjega Kamenja; Anton Pirnar, kmet iz Šentjurja; Franc Smerke, član Novotehne, Novo mesto; Jože Zupančič, kmet iz Dolenje vasi.

(Samo) morilci so med nami

Iz velike ljubezni se je rodila poroka, iz ljubezni je prišel otrok. Vse je bilo skoraj tako kot v pravljicah: mož, ki ni pil, ki ni zapravljajal denarja, ki je ljubil ženo in otroka. In žena, ki je ljubila moža... in tako naprej, kot sta nešteto krat opisala brata Grimma, ki sta končala svoje pravljice običajno: „In potem sta živela srečno še dolgo let in živita še danes, če nista že umrla...“

Te pravljice je bilo hitro konec: punčka, stara tri leta, je bila vse, kar je še vedno podrti stebre družinske sreče. Družinski prepiri, ki sta jih še podpihovala ženina mati in brat, so bili iz dneva v dan hujski, življenje je postajalo nezno. Zakon se

je začel krhati, ločitev je postala že kar simbol odrešenosti. Da, ločitev... „Če ne bi bilo otroka!“ je večkrat vzdihnil mož, ki je bil na malo hčer zelo navezan.

Potem so prišle besede, ki so povedale, da bo otrok ob razvezi ostal pri materi. To je podrlo vse načrte o ločitvi: mož je bil na otroka tako hudo navezan, da je vztrajal v pekl.

V peklu pa, kot je znano, preveč peče, da bi mogel normalen človek v njem dolgo zdržati. Od nekoč veselega, družabnega moža je ostala le blede senca. V možganih je kluvalo: kako uiti iz začaranega kroga?

Tega, ali se je misel prikradla počasi kot senca, kot majhen oblček na nebu, ki

se skuša v poletnem dnevu bojevati s soneem, ali je misel skočila kot kragulj, kot ujeta na drobnega, nemočnega piščanca — vsega tega ne bo nikoli nihče izvedel. Ve se le to, da je ta misel prišla kot odrešenica, da je pomenila skoraj skok v svobodo, beg iz vseh težav in zmot izgubljenega življenja. Ta misel, ta neizgovorjena beseda, ta — samomor.

Ta umik iz življenja je bil storjen zavestno, mož je napisal oporoko, se poslovil od ljubljenih — in odšel za zme-raj.

Smrt je gotovo blaznost, način, kako priti v smrt, je bil tokrat še večja blaznost. Mož je zapeljal avto na cesto, kjer je vedel, da bo veliko prometa, v avto je posadil ljubljeno otroka, po-

čakal na ugodno priložnost in zapeljal pod kolesa velikega tovornjaka...

Miličniki, strokovnjaki, pravniki so merili na cesti, so iskali vzroke in skleпали o možnostih nesreče. Dva mrtva, pokrita z neprozornim polvinilom, v posmeh soncu in življenju na cesti: mož in otrok...

In kot blaznost: samomor na cesti, samomor z drvečim avtomobilom. Je to obujanje kamikaz, letječih živih mrtvecev Japonske? Je to nova oblika smrti, samomor današnjega časa? Smo posele na cesti v še večji nevarnosti, neprestano? Tisti, ki vedo odgovoriti na taka vprašanja, odnesejo skrivnosti v grob...

J. SPLICAL

Podpolkovnik Stane išče svojo pravico

Predsednik ribniške občinske skupščine odgovarja na članek Lojzeta Jakopiča, ki je bil pod gornjim naslovom tiskan v Ljubljanskem dnevniku 6. aprila 1971 — Odgovor na ugibanja po ribniški občini

O naših „čisto osebnih računih“ dovolite, da povem tole: menim, da je ovinar Jakopič v članku „Podpolkovnik Stane išče svojo pravico“ šel predaleč z navedbo, da je postalo nekaterim možem v Ribnici nerodno in da so očitno vmes osebni računi. Ponovim še enkrat, da sedanje predsedstvo skupščine in načelniki oddelkov upravnih organov SO Ribnica nismo vodili postopka v zadevi Staneta Lovšina, zato za takšen replet tudi nismo odgovorni. O pooblastilih Stanovanjsko kumunalnega podjetja Ribnica od decembra 1965 so razpravljali sodni organi in jih doslej še niso razveljavili.

Menim, da se z omenjenim članom javnosti vsiljuje vprašanje, ali je bila nacionalizacija leta 1959 dosledna. Podobno vprašujejo nekateri naši občani, ali je bila zaplemba nepremičnin v letih po vojni dosledna. Tov. Jakopič, ali nameravate sprožiti postopek za revizijo zakona in postopek o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč? Vendar: občinska skupščina Ribnica je ravnala po zakonu in bo po zakonu ravnala tudi v bodoče, zato je zadeva Staneta Lovšina za Obs Ribnica končana.

BOGO ABRAHAMSBURG,
predsednik občinske skupščine Ribnica

ELEKTROTEHNA, trgovsko, uvozno in izvozno podjetje z elektrotehničnim materialom, Ljubljana, Titova c. 51

želi zaposliti v prodajalni v Novem mestu

kvalificirane trgovske pomočnike tehnične stroke z ustreznimi prakso

Kandidati naj pošljejo pisemne ponudbe Komisiji DS za delovna razmerja, Ljubljana, Titova c. 51. — Razpis velja 15 dni po dnevu objave.

Vodili postopka v zadevi Staneta Lovšina. Poskrbeli smo le za to, da je posebna odborna komisija lani proučila nove zahteve za denacionalizacijo najemnih prostorov in o tem seznanila na seji občinske skupščine 16. julija 1970.

Občinska skupščina Ribnica je tedaj sprejela predlog komisije, ki se skrajšan glasi: „Komisija ugotavlja, da ni nikakršnih potreb in opravičil za denacionalizacijo kateregakoli od navedenih objektov (15) oziroma prostorov...“

Jakopičev članek dokazuje, da se ni končano izsiljevanje vračanj zaplenjenih in nacionaliziranih nepremičnin. Da bi se seznanila z našimi stališči, sta me obiskala 26. novembra lani novinar Lojze Jakopič in pravni svetnik Dnevnikarja. V pogovoru sta me želela prepričati, da je bil postopek v zadevi Staneta Lovšina nezakonit. Menil sem, da če imajo otipljive dokaze, naj sprožijo postopek zoper občino Ribnica. Predlagal sem tudi, naj pismo Staneta Lovšina Dnevniku objavijo ne glede na moje mnenje. Danes je očitno, da bi bilo samo pismo Staneta Lovšina za javnost manj aktualno, kakor je zdaj, ko je tov. Lojze Jakopič našel v občini Ribnica grešnega kozla. Z novinarjem sva se tudi dogovorila, da se bova sešla, vendar tedaj tov. Jakopič ni prišel v Ribnico.

V februarju in marcu sem bil preveč zaposlen z javno razpravo o financiranju družbenih potreb in s problemi, ki so še bolj neodložljivi od zadeve Staneta Lovšina. Zato prosim, tov. novinar Jakopič, da mi oprostite, ker se še do danes nisva sestala.

Po tem dogovoru pa menim, da je tudi najin sestanek nepotreben. „Poz nazaj,“ kot sta si jo zamislila tov. Lovšin in tov. Jakopič, je res „težavna“, najhuje pa je to, da vodi v slepo ulico.

NOV VOZNI RED!

Avtopromet, gostinstvo in turizem
»GORJANCI«, Novo mesto — Straža

obveščata cenjene potnike,

da s 1. junijem 1971 začne veljati Vozni red avtobusnih linij za leto 1971/72

Objavljen je v voznem redu, ki ga je izdalo podjetje.

Tarifa in drugi prevozniki so objavljeni v voznem redu. Cenjenim potnikom pa so tudi na razpolago pri podjetju in voznem osebju.

RAZMISLITE, DOKLER NI PREPOZNO!

Jokal je kot otrok...

Fant iz Podgorja je izgubil v Novem mestu skoraj 4900 nemških mark, trdo prigarani zaslužek iz tujine — Čemu nezaupanje do bank in hranilnic, zakaj nočejo obresti?

Stal je med fanti in pripovedoval:

„Dve leti sem varčeval marko za marko. Vesele družbe me niso zvale nikamor, ob sobotah in nedeljah sem delal še nadure. Doma sem hotel postaviti hišico, da bi imel streho nad glavo. Skromno sem živel v Nemčiji, pridno delal in mislil samo na varčevanje...“

Zdaj sem pa ob vse: v stranišču hotela Metropol sem izgubil denarico, od takrat dalje vsaj jo pogrešam. V njej je bilo skoraj 4900 mark... Če je kaj dokumentov zraven? Imel sem tam še zdravstveno izkaznico. Če je bil poštenjak, ki je našel moj zaslužek dveh let, mi bo to vrnil. Vrnil bi mi prav gotovo, če bi vedel, da sem za ta denar dve leti trdo, trdo delal na tujem...“

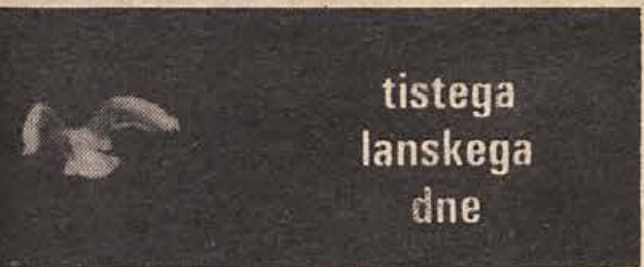
Ganotje ga je premagalo: ni ga bilo sram solz med fanti, ki radi pomožejo na Glavnem trgu, kjer se srečujejo zdomci. Pomagati mu niso mogli razen s tolažbo, da so med nami poštenjaki, ki še poznajo in cenijo stari rek: „Kar najdeš, ni tvoje.“

Do izgube trdo prigaranega zaslužka — fant je nosil seboj valute v vrednosti skoraj dveh milijonov starih dinarjev — pa ne bi prišlo, če bi naši ljudje na tujem malo bolj verjeli našim bankam in vlagali svoje prihranke na tekoči račun. To lahko naredijo tudi že kar v Nemčiji,

lahko pa bi denar nakazovali tudi domov na svoj žiro račun pri Dolenjski banki in hranilnici. Vloženi denar jim je vedno na razpolago: lahko ga dvigajo v tuji valuti ali v dinarjih, kakor to sami želijo. In ne samo to: razen privarčevane glavnice dobe od banke tudi obresti. Pri večjih vsotah se kmalu nabere še lep kupček obresti, da ima človek veselje nad varčevanjem!

Ni malo ljudi, ki tišče denar doma pod vzglavjem, v starih loncih in v pečeh, po podstrešjih ali v kletih. Vedno znova pa se dogaja, da tako shranjeni denar ni varen, da ga nemalokrat uničijo tudi miši ali podgane, plesen ali vlaga. Nositi s seboj tako veliko denarja, kot se je zgodilo našemu ubogemu Podgorcu, seveda spet ni pametno. Zato imamo hranilnice in banke.

Potem ne bo treba solz ne prepozna obžalovanja.

tistega
lanskega
dne

Kaj je krivica?

Mislila sem, da sem nesrečna, čeprav mi ni nič manjkalo. Vsaka želja se mi je izpolnila; če mi ni bilo takoj ustreženo, sem mislila, da bom umrla. Vsakomur sem morala vedno samo pritruditi. Večkrat sem se zaprla v sobo in jokala.

Zdaj je drugače, en sam dogodek me je prevzel, da sem se spremenila. Začela sem razmišljati o svetu, o ljudeh in krivicah. Ne morem se otresti vprašanja, zakaj življenje ne more brez krivic. Jaz se seveda ne pritožujem, toda poznam deklico, ki nima nič drugega kot kupček želja, ki se ne bodo nikoli uresničile. Kako rada bi tej deklici podarila vsaj polovico svoje sreče! A kaj je to, da prav zdaj tudi jaz ne vidim tega otroka? Grem mimo kot množica drugih? Ali sem že tako brezčutna?

Jesenski dan je bil, listje je odpadalo in mi šumelo pod nogami. Napolnila sem se v središču mesta. Ljudje in avtomobili so šli križem v svet. Neizmerno veselje se je prelivalo v meni. Nisem znala pojasniti, kaj se z menoj dogaja. Očka je rekel, da se bo za debelo uro nekje zadržal, zato sem imela na pretek časa za pohajkovanje.

Pri tromostovju sem se nenadoma zdrznila ob prizoru: zgarana ženica z otrokom. Obraz ji je prearalo trpljenje, nosila je prevelike blatne čevlje, v cunjasti obleki je morala imeti že dolgo pot za seboj. Trdo je držala otroka, ki se je držal strašansko žalostno. Ženska mu je nekaj mrmrajoče dopovedovala. Prislunhnila sem: otroka pelje iz bolnišnice. In prišla je peš ponj.

Ljudje so hodili mimo, niti trenili niso, mene pa je vse to pretreslo. Zazdelo se mi je, da ta grenki občutek spoznanja ne bo mogel nikoli iz mene. Kako bi kaznovala to množico! Bila sem brez moči in sem zbežala.

IRENA SZARVAŠ,
Kočevje

Kosilo

Veje so se krivile pod snegom. Bilo je jutro. Otroci v Jakljevi hiši so še spali, ko je mati odšla na delo. Otroci so imeli zimске počitnice in so poležavali. Iznad streh se je dvigal čist dim.

France, najstarejši med otroki pri Jakljevih, je vstal prvi. Na skednju je poiskal smučič in odhral v Odančev klanec. Za njim je racal mlajši brat s sankami.

„Vzemita s seboj še mene!“ je prosila sestra Tinca, pa je nista poslušala. „Saj veš, kaj moraš delati,“ ji je dejal starejši brat.

In Tinca, vsa majhna in drobna, da ji je mamin predpasnik segal do tal, je vzkliknila: „Ze prav, pa kuhala ne bom!“

„Samo poskusi, saj veš, kaj je mama naročila.“
Ko so se rože na oknih stopile, je Tinca postavila kosilo v košarico in ga odnesla mami na delo. Mama se je nasmehnila, sedla na kup zloženih desk in začela jesti. Nenadoma je zagledala Tinčine oči, ki so prosile, naj vendar vsega ne poje.

P. L., Ribnica

Nesreča

Z avtobusom smo se peljali iz Splita proti Kaštelu Staremu. Pot je bila dokaj dolga. Mama, oče in brat so sedeli na zadnjih sedežih, jaz pa sem stala. Gledala sem oleandre, ki so cveteli ob cesti.

Nenadoma sem pogledala na cesto, kjer se je zgodilo nekaj strašnega. Zagledala sem, kako je neki avtomobil podrl dekle in obdrnil avtobus, v katerem smo se peljali. Avtobus se je ustavil. Izstopili smo. Iz osebnega avtomobila, ki se je tudi pravkar ustavil, je stopilo nekaj mladih fantov. Stekli so k deklici, ki je ležala ob cesti. Bila je ranjena v glavo. Pripeljal je rešilni avtomobil in vanj so položili nezavestno dekle. Rešilec je odpeljal, mi pa smo morali čakati na drug avtobus. Ko je pripeljal, smo se odpeljali naprej do Kaštela Starega.

Tega dne ne bom nikoli pozabila. Takrat sem prvič videla nesrečo, a si ne želim, da bi jo še kdaj.

ZLATKA ZGONC,
novinarski krožek
osnovna šola
Šentrupert

Kmetijsko in trgovsko podjetje

AGRARIA, Brežice

obveščata potrošnike, da Kmetijsko posestvo Cerklje ob Krki

— RAZPRODAJA KOKOŠI

Nakup je možen vsak dan, razen nedelje, od 7. do 15. ure. Cena: 10 din za kokoš. Za nakup se priporoča kolektiv

Kmetijskega posestva Cerklje

Temeljna izobraževalna skupnost Sevnica

razpisuje prosto delovno mesto ŠOFERJA AVTOBUSA

Pogoji: pet let delovnih izkušenj.

Nastop službe s 1. septembrom 1971. Stanovanja ni.

Prošnje pošljite na TIS Sevnica do 20. 5. 1971.

Rudi Žlajpah dobil voziček!

Od kar smo 22. aprila zadnjikrat poročali o zbirki za nakup invalidskega vozička Rudiju Žlajpahu iz Žužemberka, so za mladega invalida prispevali:

Stefan Vivod z Otočca 50 din, neimenovana iz Gradca pri Črnomlju 20 din, Alojz Resnik, Martin Predanič, Franc Ječ in Mihael Novak iz Gor. Lenarta pri Brežicah 80 din, Jože Pajk iz Račjega sela pri Trebnjem 50 din, Frida in Niko Perkman sta poslala iz Uppsale na Švedskem 75,45 din, Majda Pavlič iz Toronta v Kanadi pa je poslala 2 kanadska dolarja, za kar smo dobili v banki 28,50 din. — Delavke iz kočevske Tekstilane so poslale Rudiju 50 din.

Do ponedeljka popoldne se je na Rudijevi hranilni knjižici zbralo že 10.702,15 dinarjev. Krajevno skupnost v Žužemberku smo po predhodnem osebnem dogovoru prosili, da bo Rudiju Žlajpahu kupila v Ljubljani pri podjetju SOCA ustrezen invalidski voziček, o čemer bomo v kratkem spet poročali. Kar bo denarja ostalo, ga bo dobil Rudi za popravilo zobovja in za druge svoje najnujnejše potrebe.

Prispevek za Jelko Lavrič

Prejšnji četrtek smo o Jelki obširno poročali. Iz nevrološke klinike kliničnih bolnišnic v Ljubljani smo medtem od prof. dr. med. Petra Kartina dobili tudi prepis obvestila, da je klinika iz Ljubljane, na kateri se je Jelka pred leti zdravila, že poslala ustrezno medicinsko dokumentacijo na kliniko v Nemčijo.

Od kar smo zadnjikrat poročali o prispevkih za Jelko, smo dobili z denarno nakaznico od „neimenovane darovalke“ iz Zemlja v Beli krajini 20 din, tako da ima Jelka na hranilni knjižici pri DBH danes 72.033,33 din.

Ko bomo o Jelki zvedeli karkoli novega, bomo bralcem takoj sporočili.

UREDNIŠTVO LISTA

»Brez ‚Dolenjca‘: kot brez žlice v hiši!«

PRIVOŠČITE SI TO ZADOVOLJSTVO!

Lasko pivo

Agraria BREŽICE

Ste v zadregi za darilo?

Šopek nageljčkov ali vrtnic je primerno darilo za vsako priložnost. Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov v 6 barvah. Zahtevajte v najbližji cvetličarni nageljčke ali vrtnice iz vrtnarije Čatež!

kultura in izobra- ževanje

Razstavi o času, ki o njem poje poet: »Uporni človek nosi parole in mine...«

V zgornji dvorani je dokumentarna razstava »Novo mesto in Dolenjska v letu 1941«, v spodnji pa umetniška razstava »Risbe iz narodnoosvobodilnega boja« — Z njima so počastili praznik dela in tridesetletnico Osvobodilne fronte in vstaje

Andrej Jemec

jutri v krški galeriji

Slikar in grafik Andrej Jemec iz Ljubljane bo jutri 14. maja, ob 18. uri odprl svojo razstavo v krški galeriji. Delo in življenje znanega slikarja bo predstavil obiskovalcem prof. Zoran Kržišnik, ravnatelj Moderne galerije iz Ljubljane. — Vljudno vabljeni!

KONCERT V KOSTANJEVICI

GLASBENA MLADINA SLOVENIJE prireja danes ob 17. uri v Kostanjevici na razstavi akademskega slikarja Igorja Pleška v Lamutovem salonu koncert. Nastopili bodo operni solisti sopranistka Sonja Hočevarjeva in basist Ladko Korosec ob spremljavi pianistke Zdenke Lukac ter hornist Niko Pertot ob spremljavi pianistke Gitte Mally. Izredno zanimiv in bogat glasbeni program bo povezoval in komentiral profesor Cveto Budkovič. Koncert bo prirejen v sklopu prireditve dolenjskega festivala.

Obiščite razstavi

„Novo mesto in Dolenjska v letu 1941“ in „Risbe iz narodnoosvobodilnega boja“, ki bosta v veliki in mali dvorani Dolenjske galerije v Novem mestu odprti ves maj. Obisk priporočamo zlasti mladini iz šol, delovnih kolektivov in vsem, ki žele spoznati dragocene dokumente revolucionarne preteklosti in občutja ljudi v temnih obdobjih na Dolenjskem. Za skupine so prireditelji oskrbeli strokovno vodstvo po obeh razstavah.

Več kot 250 dokumentov, razstavljenih v veliki dvorani Dolenjske galerije, seznanja obiskovalca z razvojem naprednih in socialističnih gibanj v Novem mestu in na Dolenjskem od leta 1896 dalje. Postreže z izredno zanimivimi pričevanji o kandidijski republiki in revolucionarnem vrenju neposredno po končani prvi svetovni vojni. Slednjič pa pouči o vse bolj organiziranih in poglobljenih gibanjih pod vodstvom Komunistične partije med obema vojnoma, dokler ta gibanja niso malone že ob samem vdoru okupatorjev pred tridesetimi leti prerasla v oborožen upor. Razstava zajema obdobje do pomladi 1942, ko so se začele vojaške akcije Dolenjskega bataljona, ustanovljenega marca tega leta na Rogu.

Na otvoritvi, 6. maja, je dr. Tone Ferenc, ravnatelj Inštituta za zgodovino delavskega gibanja, poudaril, da je v teh dokumentih ohranjeno trajno pričevanje o pomembnem revolucionarnem obdobju, ki so ga prehodili Novo mesto, Dolenjska in njeni ljudje. Razstava sama, čeprav po besedah prof. Janka Jarca, ravnatelja Dolenjskega muzeja, ni iz-

polnjena tako, kot velava naslov (Novo mesto in Dolenjska v letu 1941), vendarle zelo prepričljivo, iz-

podčrtano

Slovinci se res ne moremo pritoževati, da imamo slabo razvit revijski tisk. Tudi revije za književnost in družbeno vprašanja so posejane tako nagosto, da jih imajo vsa pokrajinska središča, razen Novo mesto.

Dolenjska z Novim mestom kot nekronanim kulturnim središčem je izjema tudi na tem področju. Po izidu nekaj števil Dolenjske prosvete iz petdesetih let se, žal, ni pojavilo nič takega, kar bi dišalo po samostojnem književno družbenem glasilu. V zadnjih nekaj letih to vrzel občasno zapolnjujejo Dolenjski razgledi kot razširjena kulturna rubrika v našem tedniku. To pa seveda ni rešitev, ker Dolenjski list za to razširjeno dejavnost ne prejema niti dinarja družbene pomoči. So pa Dolenjski razgledi pomagali do dragocene spoznanja: da je glasilo za literarno in družbeno vprašanja na Dolenjskem potrebno in da, če bi se naposled posrečilo poviti tako glasilo, tudi sodelavcev ne bi manjkalo.

Želja po samostojni reviji na Dolenjskem je vznikla močnejše zlasti v mlajšem in najmlajšem rodu ustvarjalcev, tako pri ljudeh peresa kot pri ljudeh čopiča. Njihove ambicije niso majhne, kar nekateri iz nekaj časa in vztrajno dokazujejo z javnimi nastopi. Kjer je želja, je običajno tudi potreba, zato je pričakovati, da vse skupaj ne bo ostalo samo pri praznem in jalovem besedičenju.

Ko je bila misel o dolenjski reviji povedana v javnosti, so se nekateri skoraj zgrozili, čes: „Fantje, to je vse lepo in prav, kje boste pa dobili denar za izdajanje?“ V času, ko govorimo o velikem gospodarskem napredku pokrajine in še bolj dolenjskih industrijskih središč, ko je družba z zakonom omogočila kulturni boljše življenje, denar ne bi smel biti glavna ovira. Zlasti ne, ker bi revija še vedno manj stala kot prenekatera zavožena gospodarska investicija. I. Z.

Belokranjska kulturna revija

Od 18. do 21. maja bo v Crnomlju kulturna revija pod pokroviteljstvom tovarne Cosmos-Belt. Svečana otvoritev bo v torek, 18. maja, ob 20. uri v Prosvetnem domu. Prvi dan bodo nastopili Semičani s komedijo „Matavej Matija“.

V sredo, 19. maja ob 20. uri bo Recital ob glasbeni in slikovni spremljavi filmov iz Bele krajine. Nastopi foto-kino klub IRIS iz Crnomlja.

V četrtek, 20. maja, ob 20. uri bo glasbeni večer. Nastopijo: godba na pihala iz Crnomlja, Intervali, harmonikarski sekstet Glasbene šole in godba na pihala iz Metlike.

V petek ob 20. uri bodo Crnomljalci uprizorili Katajevo komedijo „Dan oddiha“. Po predstavi bo podelitev nagrad in priznanj.

Do 26. maja bo v galeriji v Prešernovi hiši v Kranju odprta razstava del slikarja Poldeta Mihele, dolgoletnega znanca taborških srečanj slovenskih likovnih samorastnikov v Trebnjem. To je hkrati letošnja tretja Mihelejeva razstava, saj je pokazal svoja dela tudi že v Zagorju in Trbovljah. Na sliki: VAŠKO TIHOŽITJE. — Slikar živi v Litiji, kjer je likovni pedagog (Litija, Ponoviška 15).

Berite »Dolenjski list«

Glasbeno srečanje ob Korani

Na tekmovalju pevskih zborov in instrumentalnih skupin v Karlovcu je kot gost sodeloval tudi mladinski zbor s Senovega in bil najbolje ocenjen — Tekmovanje razbilo mrtvilo na glasbenem področju

Zorin dom v Karlovcu je bil spet kraj lepega in nepozabnega kulturnega dogodka: 22. aprila je bilo v njem tekmovalje pevskih zborov in instrumentalnih skupin pionirskih in mladinskih organizacij s karlovskega območja.

Sodelovali so pionirski in mladinski pevski zbori iz osnovnih šol Karlova, Mahična, Lasinskega, Sjeničaka, Duge Rese in kot gost mladinski pevski zbor osnovne šole Senovo pri Krškem. Instrumentalne skupine so prišle iz Rečice, Vojniča in Duge Rese, pridružil pa se jim je harmonikarski orkester kulturo-prosvetnega društva „Triglav“ iz Karlova. Med pevskimi zbori je bil najboljši gostujoči zbor s Senovega. Prav gotovo to ni naključje, saj ima zbor ne le nadarjene pevce, ampak v

Janezu Cegljarju tudi sposobnega dirigenta in razgledanega glasbenega izobraženca.

Med instrumentalnimi skupinami je bil najbolje ocenjen harmonikarski orkester društva „Triglav“. To je razumljivo, saj deluje v samem Karlovcu, kjer ima boljše pogoje za delo in razvoj kot drugi instrumentalisti v okolici in na podeželju.

Tekmovanje je imelo izreden kulturni pomen: gre namreč za razvoj in poglobitev glasbenega amaterizma v Karlovcu in njegovi okolici, gre pa tudi za glasbeno vzgojo množic kot

Mali kulturni barometer

PLAKATI GOR, PLAKATI DOL — V petek, 7. maja, naj bi Bela krizantema ponovila Vovkovo igrano „Skozi temo ali devalvirana morala“. To so še dan poprej napovedovali številni plakati na novomeških ulicah. Naslednji dan, ko so se mnogi že pripravljali na predstavo, so bili plakati potrgani, v dvorani Doma kulture pa so ob uri, ko bi morala biti igra, vrtili film. Zakaj tako? Na Zavodu za kulturno dejavnost trdijo, da jih Bela krizantema o ponovitvi igre ni nič obvestila, zato ji ni rezerviral dvorane in odra za predstavo, voditelji Bele krizanteme pa se sklicujejo na trden dogovor z vodstvom zavoda in govorijo, kako je nezastavljeno, da je morala njihova predstava odpasti.

ZBOROVANJE BELOKRANJSKIH PROSVETARJEV — V dvorani metliške Beti je bilo v soboto, 8. maja, zborovanje prosvetnih delavcev Bele krajine. Okoli 160 ljudi je prisluhnilo besedi dr. Franceta Strmčnika, docenta na filozofski

fakulteti za pedagogiko v Ljubljani, ki je govoril, kaj vse vpliva na uspeh pouka, in predavanju Mira Lužnika, namestnika direktorja republiškega Zavoda za šolstvo, v katerem je obdelal položaj in reformo osnovnega šolstva. Z zborovanja so poslali pozdravno pismo predsedniku Titu, zatep pa so si ogledali operno.

DANES GOŠTUJE OPERA — V novomeškem Domu kulture bo drevi gostoval ansambel ljubljanske Opere z delom „Don Pasquale“. V glavni vlogi bo nastopil prvak, basist Ladko Korosec. Predstava bo v okviru abonmajskega prireditve na novomeškem odru.

GOSTOVANJA — Amatersko gledališče iz Novega mesta gostuje v maju po okoliških krajih in v sosednjih občinah. 8. maja je v Crnomlju ponovilo Klabundov „Krog s kredo“, igra „Mož svoje žene“ A. P. Čehova pa do zdaj v Crnomlju in Beli Cerkvi. V nedeljo, 16. maja, namerava gostovati s Čehovom v Prečni.

F.S. Finžgar 2 STRICI

Vstal pa je tudi Boltežar — sin, ki ga ni bilo bolj zadovoljnega človeka na svetu. Vsekalo je vanj nekaj prečudnega, ko je slišal, da se brat očeni in da bo gospodinjila po hiši Lucija. Nikdar mu ni prišlo na um, da bi kdaj zapuščal Podlog. Še na semenj so ga težko spravili. Ta hip ga je zbolelo pri srcu, da je udrihnil:

„Če je taka, meni doto in pojdem!“ Sam sebe se je ustrašil, da je sedel nazaj k peči.

„In še meni,“ je dodal Mihor k bratovu.

„Nikarta!“ je poprosil Gašper, ki je bil mahoma ves mehak. „Lucija je tako dobra.“

„Doto!“ je zarezal Mihor.

„Doto!“ je ponovil Boltežar.

Oče je že stisnil pest, da bi vzgal ob mizo. Razjezilo ga je in zaskrbelo. Vtaknil je zato pest v žep, se dvignil izza mize in si poiskal besede:

„Norci! Doto sem, doto tja! Tebi ta vogel, onemu onega — in tistile na

peči — še tretjega. Le razkopljite hišo in zemljo — potem pa hajdi — z malho po svetu. Podlog je moj; dokler bom gibal, ga nihče ne bo trgjal. Kdor pa hoče iti, naj gre; na vse vetrove peljejo poti s Podloga.“

Mihor in Boltežar sta se dvignila s klopi, Gašper je stopil proti očetu. Molče so obstali za hip in gledali vsak v svojo plat kot hrasti na gori.

„Kaj se pričakate, dedci?“ se je prikazala med vrati Maruša.

„Pojdi!“ je velel oče rahlo; „se bomo brez tebe.“

Maruša je uzaljena zadrlesknila duri. Prvikrat, odkar je po umrli gospodinjini prijela za kuhalnico, so skrili pred njo družinsko tajnost.

„Za tujo žensko ne bom vlekel in garal; jaz pojdem,“ je gledal Mihor na polico, kamor je bil vtaknil knjigo. Ne očetu ne bratu ni mogel dati oči.

„Tudi jaz, tudi jaz,“ je prikladal bratu Boltežar in z nogo iskal pod pečjo cokle.

„Oh, zakaj?“ je poskušal mečiti Gašper, ki mu je oče prevzel besedo:

„Za tujo žensko? Lucija ne bo tuja in če je z njo, kakor mi je pripovedovala Božnarica sama, ne bo, ampak je že naša. Za koga sem vlekel in garal jaz? Vsak zase — in vsi za Podlog. To je pamet, vse drugo je norost. Kdor hoče za norostjo, naj se zgodi, kakor sem povedal.“

„In se bo,“ je vrgeł Mihor oguljeni suknjič na pleča in šel. Za njim je ropotal v coklah čez prag Boltežar in ponavljal grožnjo za bratom.

Oče je sedel nazaj k mizi. Gašper se je vmil k peči. Nad njima so bobneli koraki sinov, ki sta šla spat v zgornjo sobo. Nerazločne, a trde besede so trkale ob strop. Šimen si je podprl glavo. Gašper je gledal očeta, odpiral usta, se premikal na klopi, toda ziniti ni mogel.

„Tega ti je bilo res treba,“ je oče z vzdihom očital sinu.

Gašper ni pogledal v tla. Svetlo je zrl v revno luč pod stropom in na smeh mu je šlo.

„Ali ni Lucija kar prava ženska, oče?“

„Je. Sem jo videl pri žetvi, v hlevu in pri peki, ko nam je hodila v dnino. Ženska — kakor gre.“

„In kako narejena! Na vse kraje in konce prav,“ je kar privzdigovalo Gašperja.

Oče se mu je skrivaj namuznil, malomarno odmahnil z roko in menil:

„Seveda, tvoje oči vidijo samo to. — Ampak onadva!“

„Saj ne pojdeteta zaradi Lucije. Saj sta bila vedno dobra z njo.“

„Brat ne pozna tako bratov kot oče sinove; pojdeteta, ti pravim.“

„Pregovorim ju ...“

„Saj je vseeno. Če bi ju Bog ne bil dal, bi se Podlog ne bil podrl. In če gresta, se tudi ne bo. — Ti glej, da se ta predpust urediš.“

„Se ta predpust?“

„Le kaj izprašuješ! Našega rodu otroci se bodo pod našo streho rodili. Za nedeljo dobi može in zasnubite. Povej, da bomo svatovali na Podlogu — in ne po bajtarsko.“

„Oče, oče, res ne vem ...“ je skušal sin vstajati od peči. Objel bi bil očeta, ko bi ne bilo to tako tuje na Podlogu. Vendar je nerodno stopil do njega, ga prijel za roko, mu jo stiskal, mežikal z očmi, kamor so silile solze, požiral sladko grenkobo in obljubljal:

„Oče, tako vam bo stregla Lucija, po angelsko ...“

Tudi oče je potegnil sapo skozi nos in gledal na bogca v kotu.

„Spat pojdiva,“ ga je odgnal od sebe.

Gašper je zginil v hlev, kjer je imel pograd, da je kdo pazil na živino tudi ponoči.

Oče je zapahnil za njim duri, se vmil v hišo, sezul se in nato tiho stopil na klop k peči, pobožal Štefo, ji popravlil vzglavje in dolgo gledal v smehljajoči se obrazek s sklenjenimi rokami, kakor bi molil. Nato se je ozrl po hiši, da se je prepričal, ali sta res sama s Štefo, se nagnil nad deključjo glavico in jo nežno poljubil. In še enkrat se je zagledal vanjo: „Kakor mama, prav taka je!“ Nato je pomočil palec v kropilček za vrati, pokropil otroka, ga prekrizal in mu zašepetal:

„Lahko noč, ljubka moja.“

II

Gašper je prižgal hlevno svetilko, jo obesil na kljuko nad vzglavjem po-

grada in legel, kakršen je bil. Niti klobuka ni snel z glave. Živina je prežvekovala. Plavka je včasih globoko zasopla, se prelegla, zasmrčala kot v skrbeh in počivala dalje. Gašper je gledal v strop, kjer so se blesketale kapljice strnjene sople. Samo od sebe se mu je smejalo. Preudarjal je, kakšne noči so mu tekle in se vlekle, zlasti od takrat, ko mu je Lucija pred kratkim razodela skrivnost. Lucija tedaj ni strel. Bal se je, da bi se videle njegove misli in skrbi. Nocoj pa mu je gorela luč, drobne zvezdice so se utrinjale v kapljicah po stropu; kot da je v božjem hlevcu. Misli je in nič ni misli. Oče, Lucija, brata, poroka, svatba — vse je bila ena sarha lepa pravljica.

Hipoma ga je vrglo kvišku. Samo trenutek je posedel na stranici, nato je oprezno pogledal skozi vrata. V hiši je bila čez in čez tema. Tudi brata sta luč že ugasila. Upihnil je svetilko in šel po prstih iz hleva.

Ne gosto je snežilo. Gašper je tiral po predru, na koncu hleva se je pa spustil nizdol na celo. Zapršil se je v metez, oral gaz in še malo mu ni bilo mar, da bi zgrešil. „Srce mi sveti,“ je pomislil in kar zavriskal bi bil v gluho noč.

Pri Božnarjevi bajti se je oddahnil. Strašno so ga srbeli prsti, da bi potrkjal na kamno okno, kjer je spala Lucija.

„Nocoj pa ne na okno! Drugače napravim.“

Ko vreme ne bo več njihov gospod

Če bo šlo vse po sreči, čez dve, tri leta skok na 15 milijonov opečnih izdelkov — Z modernizacijo se vključujejo v dolgoročni program opekarstva na Slovenskem — Povečano proizvodnjo bodo z lahkoto prodali

„Žalostno za nas, da nam pred nosom iztovarjajo opeko iz drugih opekarn, po tri vagone na dan, toda s tem smo se sprijaznili samo začasno,“ menijo brežiški opekarji.

Kot dokaz, da niso držali rok križem, mi pokažejo zajeto knjigo z načrti za modernizacijo, podatki o tržišču in naložbah, ki so potrebne za rekonstrukcijo. Potrebujemo pa denar, veliko denarja, da jih čas ne bi povozil do kraja in da bi se dvignili iz životarjenja. Na deset mil-

ionov računajo. S tem bi povečali proizvodnjo od sedanjih šest milijonov na petnajst milijonov enot opečnih izdelkov.

Opekarna stoji od 1903. leta. Takrat so naredili v njej 1 milijon opek na leto, čez 20 let so povečali sušilne prostore in proizvodnjo več kot

podvojili. Leta 1955 se je podjetje odločilo za prvo rekonstrukcijo in preskočilo od treh milijonov na šest milijonov izdelkov na leto.

Toda še vedno je kolektiv odvisen od vremena, od letnih časov. Zimska sezona je mrtva, proizvodnja je draga, veliko ročnega dela zahteva in ta zaostalost vsako leto bolj vpliva na rentabilnost.

Z rekonstrukcijo in modernizacijo bi predvsem izkoristili zmogljivost krožne peči in izboljšali kakovost izdelkov. Potem bi za izdelovanje opeke potrebovali namesto sedanjih 84 le še 54 delavcev. Preostalih 30 ljudi bi nato zaposlili v obratu za izdelovanje nosilcev in preklad.

Načrt za modernizacijo obsega zgraditev zornice za glino, popolno umetno sušenje opečnih izdelkov, mehanizacijo transporta, nakladanja in razkladanja polizdelkov ter preureditev krožne peči.

Povečano število izdelkov bo brežiška opekarna z lahkoto prodala na ožjem območju od Sevnice do Zapršiča, kjer ima že sedaj večino odjemalcev.

J. TEPPEY

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Ljudmila Boste iz Zdol je padla s kozo in si poškodovala hrbtenico; Mahmur Hasič iz Brežic je padel z motorjem in si poškodoval glavo ter dobil pretres možganov; Janez Krejačič, zidar iz Slogonskega, je padel in si zlomil desno nogo; Nada Zrnčič iz Zagreba si je pri prometni nesreči zlomila desno nogo; Aleksander Kelhar z Bizeljskega se je opeknel po desni roki; Antonija Stare iz Drenovca si je poškodovala glavo, ko je padla s kolesom; Jela Požraj je padla po stopnicah in si poškodovala glavo; prim. dr. Franjo Pavlič je padel in si zlomil levo nogo; Marica Matas iz Drenja je padla z lestve in si poškodovala levo nogo; Jože Rutar iz Brežic je padel skozi okno in si poškodoval glavo; Franca Trefalta iz Mrzle Planine je zadel kos lesa v trebuh, ko je žagal drva; Milan Vidovič iz Osunje je padel v lonec vrele vode.

Sv. Birokracij prizanesi nam!

Za dinar razlike kar osem prenosnih nalogov

Gledala sem uslužbenko pri pisanju prenosnih nalogov za banko. Delala je obračun prispevkov za tri mesece nazaj. Popravki prispevkov so me tokrat zbudili v oči, da ne morem molče mimo njih. Organizacija, za katero uslužbenka dela, je dobila 160 dinarjev razlike, za to razliko pa je uslužbenka porabila dva delovna dneva. Da ne bi bilo pomoči je prispevke pregledala še v banki.

Vprašujem se, ali je kdo preračunal ure, ki so jih porabili pri Zavodu za socialno zavarovanje, da so napisali skoraj sto strani obrazcev, ure za njihovo izpolnjevanje v delovnih organizacijah in ure za nadzor pri Službi družbenega knjigovodstva. Naj opišem primer, ki sem ga videla na lastne oči. Za en dinar razlike v prispevkih je moja znanica napisala osem prenosnih nalogov v štirih izvodih, in za 6,75 dinarja razlike, ki jo bo dobilo socialno zavarovanje za obdobje od januarja do marca, je prav tako napisala osem nalogov. Provizija za prenosni nalog je en dinar, vsote na nalogih pa so bile takele: 0,10 din, 0,35 din, 0,80 din, 1,10 din, 1,60 din itd.

Ze tako je odvajanje prispevkov zamotano. V državi bi prav gotovo prihranili milijone ur in nadzor bi bil učinkovitejši, če bi vseh 12 prispevkov za redno delovno razmerje vpisali v en nalog. V banki bi potrebovali manj uslužbenec za kontrolo in zlahka bi si privoščili delovno moč za razporejanje prispevkov. To ni strokovno mišljenje, toda morali bomo spoznati, da je čas zlati tudi za administracijo.

JOŽICA TEPPEY

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici umrli: Jože Duh, upokojenec s Tolč, star 63 let; Jožefa Resnik, gospodinja iz Sentlenarta, stara 48 let; Marija Kmetič, gospodinja iz Krškega, stara 70 let, Jelica Tkalič, družinska upokojenka iz Zapršiča, stara 72 let; Jure Knežič iz Klanjca, star 69 let; Jože Hribar, upokojenec iz Krmelja, star 78 let.

POTEM PA VSE TIHO JE BILO... Sedemdeset odklonjenih otrok se vedno čaka na sprejem v otroški vrtec v Brežicah. Nova varstvena ustanova bo zgrajena 1972, do takrat pa je skupščina dolžna poiskati začasne prostore. Na sliki: skupina varovancev na dvorišču otroškega vrta v središču mesta. (Foto: J. Teppey)

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Preteklo soboto so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo v Brežicah naslednje maloprodajne cene:	
	(cena v din za kg)
cvetača	6,60
čebula	3,20
česen	8,00
fižol	4,60, 5,00 in 6,00
krompir	1,00
koleraba	10,00
korenje	8,50
kumare	8,00
ohrovt	4,00
por	3,00
peteršilj	8,00
paradižnik	15,00
repa — kisl	4,00
solata — mehka	5,00
špinaca	4,00
zelnje	5,00
zelnje — kislo	3,50
zelenca	5,00
češnje	12,00
fige — suhe	6,00
hruške	9,60
jabolka	6,00 in 7,20
limone	5,40
orehi	6,00
orehi — jedra	32,00
pomaranče	5,40
slive — suhe	5,00
banane	6,60
čajca	0,60

BREŽIŠKE VESTI

NOVO V BREŽICAH

V SOBOTO, 15. aprila, prireja hortikulturno društvo izlet na razstavo cvetja v Zagreb, 30. maja pa bodo člani obiskali arboretum v Volčjem potoku, kjer si bodo ogledali cvetoče rododendrone. V Brežicah bo razstava cvetja 26. septembra. Združeno bo s prikazom knjige in revij o vrtnarstvu in cvetličarstvu z vsega sveta. Založbe so že objavile, da bodo poslane na ogled razpoložljivo literaturo. Knjige bodo razstavljene 14 dni, cvetje pa pet dni.

ZNANJE IZ PRVE POMOČI BO PRIHODNJO NEDELJO preizkusilo enajst ekip iz krajevnih skupnosti domače občine. Tekmovanje prireja svet za narodno obrambo pri občinski skupščini v Brežicah skupaj z Rdečim križem. Pričakujejo 66 udeležencev. Tekmovalci bodo najprej izpolnili teste, nato pa bodo na stadionu pokazali praktično znanje pri nujenju prve pomoči. Tam bodo gledalci lahko spremljali potek tekmovanja, ki bo pokazalo, kako so posamezne ekipe izurjene.

V STARI OSNOVNI ŠOLI si bodo mladinci iz Brežic uredili klubске prostore. Računajo na dve učil-

nici. Pripravljeni so ju urediti s prostovoljnimi delom, za opremo pa bodo potrebovali nekaj denarja. Klub bo razvil več dejavnosti. Mladi zatrjujejo, da je to resen poskus in da se tokrat njegova dejavnost ne bo izrodila.

SREČANJE OTROŠKIH IN MLADINSKIH ZBOROV. Konec maja bo v Cerkljah revija šolskih pevskih zborov. Tako predlaga občinski svet Zveze kulturno prosvetnih organizacij. Dramske revije letos ne bo v Brežicah, na vrsto pride vsako drugo leto.

VELIKO ZANIMANJE ZA KREDITE. Kmetje v brežiški občini se zadnje čase zelo zanimajo za posojila pri hranilno-kreditni službi. Dobijo jih lahko za nakup plemenske živine, za preurejanje in opremo gospodarskih poslopij, za nakup strojev in za nove nasade. Hranilno-kreditna služba kmetijske organizacije, ki daje posojila po 3-odstotni obrestni meri, dobi po sedanjih predpisih iz republiških sredstev 3-odstotno nadomestilo za razliko v obrestih, ker je v brežiški občini nad 35 odst. kmečkega prebivalstva.

agrotehnik

obvešča cenjene kupce, da ima stalno razstavo in prodajo v novi prodajalni

paviljon

JURČEK NA GR

S konsignacijskih skladišč in za dinarska sredstva nudimo blago raznih renomiranih firm!

OBIŠČITE NAS OD 15. DO 23. MAJA NA SEJMU ALPE — ADRIA

OBENEM PROSIMO CENJENE KUPCE, DA SE OBRAČAJO DIREKTNO NA NOVO PRODAJALNO OSEBNO ALI PO TELEFONU NA (061) 313-398, KJER BOSTE DOBILI TUDI VSE POTREBNE INFORMACIJE.

Za takojšnjo dobavo s konsignacije vam nudimo:

samonakladalne prikolice

MENGELE

traktorje

FERRARI

traktorje

kosilnice

BCS

DEUTZ

obračalnike

VOGEL & NOOT

PROSIM, POŠLJITE MI CENIK IN PROSPEKTE ZA:

MOJ NASLOV:.....

Praznik Rdečega križa

Rdeči križ: organizacija, ki se bori za socialistični humanizem — 111 držav iz vsega sveta

8. maja je najbolj humanitarna organizacija na svetu slavila svoj praznik, svoj mednarodni dan. Na ta dan se je namreč rodil ustanovitelj organizacije Švicar Henry Dunant in ta dan slavi kot praznik 111 držav, v katerih delajo organizacije Rdečega križa, Rdečega polmeseča in Rdečega leva s soncem. V te organizacije je vključenih 200 milijonov ljudi; to dovolj zgovorno dokazuje, da je Rdeči križ velika in pomembna organizacija.

Zamisel o organizaciji se je v glavi švicarskega bankirja rodila 1859 v bitki pri Solferinu: Dunant je pomagal ranjencem in štiri leta pozneje je bila v Ženevi organizacija ustanovljena. Švicarski bankir je ves svoj denar vložil v organizacijo humanitarnega Rdečega križa, katerega načelo je socialistični humanizem.

V maju je zato en teden namenjen Rdečemu križu. V tem času organizira organizacija svoje sestanke, na katerih pregledajo člani delovne uspehe, sprejemajo delovne programe in organizirajo najrazličnejše akcije. Naj zapišemo, da so v letošnji nabiralni akciji samo v novomeški občini zbrali okrog 10.000 dinarjev. Najpomembnejši dogodek za mlade je nedvomno sprejem mladih članov v RK. Samo v Sloveniji je v tej organizaciji 220.000 članov — pionirjev. V 25 letih dela Rdečega križa Slovenije v novi Jugoslaviji so člani prispevali velik delež k obnovi porušene domovine, h krepitvi bratstva in enotnosti med našimi narodi in naprednimi narodi vsega sveta. Zato ni čudno, da je to množična organizacija, ki ima v Sloveniji 500.000 pripadnikov in ki si prizadeva, da bi ljudje spoznali, da je zdravje največje človekovo bogastvo.

Večkratnim in zaslužnim krvodajalcem so pred kratkim v Črnomlju podelili značke. Na fotografiji: značko pripenjajo Mirku Čadoniču, ki je več kot desetkrat daroval svojo kri za sočloveka. (Foto: Albin Božič)

In v kaj je usmerjeno delo Rdečega križa na Dolenjskem danes, več kot 100 let po ustanovitvi organizacije? Prizadevna dolgoletna aktivista Milica Šali in inž. Ivo Zobec iz Novega mesta pravita:

„Naša glavna dejavnost je vsestranski boj za zdravo življenje!“
V tem samem stavku pa je pravzaprav zajeto ogromno nalog. Sem sodi preprečevanje bolezni, sem sodi boj proti socialnim boleznim, kakršni sta recimo tuberkuloza in alkoholizem. Rdeči križ skrbi za ostarele in osamele občane — prav tu se močno izkaže mladina, ki ob različnih priložnostih z obiski in skromnimi darili stare občane močno razveseli. Prav tako je ogromna akcija Rdečega križa usmerjena v organizacijo letovanj za mladino. V novomeški občini bodo denar, ki so ga zbrali v letošnjem tednu RK, namenili za letovanje otrok in za potovanje invalidov s sončnim vlakom.

Omenimo še krvodajalstvo, katerega uspeh je izključna zasluga Rdečega križa, ker se druge družbeno-politične organizacije svoje vloge premalo zavedajo ali pa se je sploh ne zavedajo.

Rdeči križ je tudi vzgojna organizacija: s številnimi tečajji, predavanji in filmi skrbi za osveščanje občanov. RK sodeluje tudi pri tečajih za civilno zaščito občanov, prireja tečaje za izpite iz prve pomoči za voznike motornih vozil, se, skratka, za res trudi za socialistični humanizem, ki je njeno življenjsko načelo.

Zato niso naključne besede tovariša Tita, ki je ob neki priložnosti dejal:

„Vsi prostovoljni delavci Rdečega križa, in teh je široko po svetu na milijone, so lahko ponosni, ker so v vrstah organizacije, ki je nosilka tako plemenitih težej, humanih dejavnosti in konstruktivnega ter miroljubnega sodelovanja med narodi.“

HVALA ZA PRISPEVEK

SGP PIONIR, Novo mesto

razglasu prosto delovno mesto

pravnika

v pravni in komercialni službi podjetja

Pogoji: diplomiran pravnik, prednost imajo kandidati s prakso.

Podjetje zagotavlja ugodne delovne pogoje in dobre osebnostne dohodke.

Pismene ponudbe z opisom dosedanjega službovanja pošljite na naslov: **SGP »PIONIR«, Novo mesto, Kettejev drevored 37.**

Na Senovem uspešno priučujejo bivše rudarje za nov poklic. Letos bo zapustilo delo v jami še okoli 90 rudarjev in se izučilo za delo v kovinarskem obratu. (Foto: J. Teppey)

KAPITAL PRITEKA V KRŠKO OBČINO

Cilji se ne odmikajo več

Elektrarna, hotel, keramika, črpalke in ceste

Leto 1971 je za krško občino leto pomembnih investicij, leto močnega odriva od mejnikov nerazvitosti k napredku. Za jedrsko centralo ni več dvomov: stala bo v Stari vasi in priprave na gradnjo tečejo. Vzoredno z njimi pa Krčani že uresničujejo načrte za druge investicije.

Istra-benz bo v kratkem začel graditi tri bencinske črpalke: dve ob cesti Ljubljana — Zagreb, tretjo z avtomatsko pralnico avtomobilov pa na levem bregu Save v Krškem. Koprsko podjetje Slavnik je naročilo projekte za hotel s 150 ležišči („Sremič“ jih ima sedaj le 60). Hotel bo stal na Vidmu nasproti pošte. Imel bo nekaj apartmajev, 250 restavracijskih sedežev, v njegovem sklopu pa bodo uredili še štiristezno avtomatsko kegljišče.

Krško gospodarstvo se je

vključilo tudi v priprave za graditev tovorne keramične ploščice na Senovem, za katero se zanimajo investitorji v domovini in zunaj meja.

V gramoznici na Drnovem postavljata novomeški Pionir in Splošno gradbeno podjetje Nova Gorica obrat za izdelovanje gradbenih elementov. To investicijo cenijo na 10 milijonov dinarjev. V obratu bodo našli delo domači delavci.

Letos bo končno modernizirana cesta na odcepu od Impolce do Pijavškega. Do Krškega bo ostalo še sedem kilometrov

makadama. Občinska skupščina in občani želijo, da bi cesto ob Savi modernizirali v celoti. Prepričani so, da se bo to dalo urediti s posojilom. V tem primeru bo še vedno čakalo pet kilometrov ceste od Krškega do odcepa na avtomobilsko cesto. Tudi to bo nujno treba modernizirati, saj je že zdavnaj prezozra za sedanji promet.

J. T.

Kmetje so prodali nad milijon litrov mleka

Odkup mleka je lani v brežiški občini presegel 1.182.000 litrov. Oddajalo ga je 460 kooperantov. Res, da se je njihovo število od leta 1967 zmanjšalo za 266, zato pa so narasle količine za 240 tisoč litrov. Trije kooperanti so sami oddali 38 tisoč litrov mleka. Kmetijska zadruga teži za tem, da redijo posamezniki čunveč molznice, zato tistim, ki se specializirajo v to smer, pomaga tudi s posojili.

Za nakup umetnih gnojil, kmetijskih strojev in plemenke živine so kmetje najeli pri Agrarii Brežice, lani za 369 tisoč din posojil. Kmetijska zadruga Bizeljsko je za gnojila in cepilke dajala večinoma kratkoročna posojila, medtem ko daje za obnovo vinogradov kredite na daljše obdobje. Za en hektar obnovljene vinograde in površine dobi kmet lahko 20 tisočakov posojila. Za kredite je do sedaj zaprosilo 18 kmetičkih gospodarstev.

SODOBEN KMET MORA SODOBNO MISLITI S kumaricami drami svojo vas

Kmet z Bregov se povezuje z živilsko industrijo — Upa, da bo dobil za delo boljše plačilo

Mladi gospodar Ivan Škofljanec z Bregov pri Krškem živi s svojo materjo na enem največjih posestev v vasi. Devet hektarov orne zemlje imata, vseh površin pa 14 ha. Traktor je že nekaj let pri hiši. Več glav živine je prodal Ivan, da ga je lahko kupil, zdaj pa je hlev spet poln. Pred leti je obnovil tudi vinograd. Posekal ga je, ker je računal na pomoč kombinata pri obnovi. Prosil je za posojilo, pa so ga iz meseca v mesec prepričevali, naj še malo počaka. Pravi, da je bil drugi na seznamu, a so ga drugi prehiteli, ne ve, zakaj. Tudi z buldožerjem niso prišli rigolat, češ da je to področje nedostopno. Zdjaj orjejo tudi po takih površinah. In tako je Ivan zavihal rokave in sam skopal svoj vinograd.

Kmetija mu nudi premalo dohodka, zato Škofljanec želi vpeljati nekaj novega. Odločil se je za gojitev kumaric za živilsko industrijo v Kamniku. Pridobil je tudi nekaj drugih vaščanov in tovarna jim je že poslala v podpis pogodbe za letos. Kmetje se težko odločajo za „novotarje“, nimajo pravega zaupanja, čeravno se jim obeta lep dohodek. In ta predel je za kumarice ugoden, zato so bili v Kamniku veseli odločitve. Najmanj dva hektara bi morali v vasi zasaditi s kumaricami, sicer se podjetju ne bo izplačalo organizirati prevozov. Vsaka dva dneva v sezoni bo pripeljal njihov avtomobil in naložil nartrgane kumarice.

Škofljanec bo letos zasadil 30 arov kumaric. To mu bo dalo šest tisočakov dohodka,

Ivan Škofljanec je poleti kmet od jutra do večera, pozimi pa prebija marsikatero urico ob knjigah in še sam se loti pisanja o srečanjih in doživljajih z ljudmi. Tudi umetniške razstave rad obiskuje. (Foto: Jožica Teppey)

delo in druge stroške pa bo moral še odračunati. Sicer pa trdi, da bo treba dati le gnoj in kumarice dvakrat okopati, potem pa jih pridno trgati. Prepričan je, da bo poskus uspel in bodo sosedje prihodnje leto že bolj pripravljeni sodelovati.

J. TEPPEY

V torek na seji

11. maja se je sestala občinska skupščina Krško. Na dnevnem redu je bil pregled gospodarjenja delovnih organizacij v minulemu letu. Poročilo o delu v preteklem letu je podala tudi temeljna izobraževalna skupnost. Pridružila so se ji še poročila občinskega sodišča, sodnika za prekrške in javnega pravobranilstva v Celju. Skupščina je sklenila najeti posojilo za obnovo Zdotske ceste, za ureditev Kolodvorske ulice, za parkirne prostore in obnovo pločnikov v starem delu mesta. Razpravljala je tudi o podelitvi domicila krajski brigadi, v kateri so bili mnogi slovenski izgnanci.

Krško v Cankarjev spomin

Lepo kulturno slavje sta pripravila Svoboda Krško in fotokino sekcija društva: v ponedeljek popoldne na obletnico rojstva dne velikega pisatelja, je bil v krški galeriji recital Kuntnerjeve poezije, ki jo je z orgelsko glasbo spremljal komponist Jože Privšek. Pesmi nadarjenega poetičarja so brali Stefka Droščeva, Angelca Hlebčeta, Lučka Uršič-Dročeva, Janez Bermež in Ivan Jezernik, tisto o „Lesniki“ pa je Janez Kuntner prebral na koncu še sam. Bil je večer zlahkne poezije; začel ga je Matko Matjan, ki je predstavil tudi avtorje filma NA KLANCU.

Zvečer so v kinu Svobode na Vidmu počastili najprej spomin na Milentija Popoviča, nenadoma umrlega predsednika zvezne skupščine SFRJ. Ljudje so si nato ogledali film po znanem Cankarjevemu delu, nato pa so prisrčno pozdravili ustvarjalce filmske umetnine. V torek dopoldne si je film ogledala tudi krška mladina. Tg.

Kmet bo imel boljšo strokovno pomoč

Agrokombinat iz Krškega je letos na novo razporedil strokovno pomoč kooperantom. Do sedaj je veljalo zanj teritorialno načelo. Območje občine so razdelili na več okolišev in vsakega od njih zaupali enemu svojih strokovnjakov. Ker pa so ti strokovnjaki specializirani vsak za svojo stroko, pomoč ni bila najbolj učinkovita.

Poslej bo ta pomoč drugačna. Strokovnjak za vinogradništvo bo pomagal vsem vinogradnikom, strokovnjak za živinorejo živinorejcem itd. Sodelovanje s kmeti bo okrepil tudi svet kooperantov, ki mu statut kmetijske organizacije omogoča pomemben vpliv na delo enote za kooperacijo.

RECITAL V GALERIJ

95. obletnico rojstva velikega mojstra slovenske proze — Ivana Cankarja so v ponedeljek zvečer v krški galeriji počastili z recitalom Kuntnerjeve poezije in s slavnostno predstavo slovenskega filma „Na klanecu“ v domu Svobode na Vidmu.

S POSOJILOM DO PLEMENSKIH KRAV

Z denarno pomočjo občinske skupščine in bančnih posojil bo kmetijsko podjetje Agrokombinat Krško v kratkem nakupilo 50 do 60 plemenških krav in telic za zasebne živinorejce. Prodali jih bodo kmetom na tistih območjih, kjer se je živinoreja že do sedaj uspešno razvijala. Kupci bodo dobili živino po zelo ugodnih plačilnih pogojih.

KRŠKE NOVICE

V NEDELJO DOPOLDNE je bil v dvorani Svobode razgovor z zasebnimi obrtniki in gostinci ter kmetijsko kooperanti o ustavnih spremembah. Razgovor je organizirala SZDL v dogovoru z odborom za obrt, gostinstvo in turizem pri Gospodarski zbornici SRS.

KINO PREDSTAVE BODO v Krškem odslej le ob sredo, sobotah in nedeljah. Četrtkovo predstavo je uprava kina ukinila, saj je število gledalcev med tednom že nekaj časa upadalo.

KOMITE OBČINSKE KONFERENCE ZK je v ponedeljek popoldne razpravljala o stališčih brionske razširjene seje predsedstva ZKJ. Krški komunisti sklepe v celoti podpirajo in žele, da bi jih začeli čim prej uresničevati, saj je od njih odvisen uspeh gospodarskih stabilizacijskih ukrepov.

TEMELJNA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST je na petkovi seji svoje skupščine razpravljala o letošnjem delovnem programu in sprejela merila za financiranje vzgoje in izobraževanja. Člani skupščine so predtem poslušali še poslovno poročilo skupnosti za lansko leto.

TEDEN RDEČEGA KRIŽA je v krški občini minil v znamenju popularizacije te humanitarne organizacije. Po vseh solah so posvetili po

eno šolsko uro Rdečemu križu, najmlajše pa so svečano sprejemali za člane RK. Mladi člani RK so prodajali propagandni material in z nabiralniki zbirali denarne prispevke. Preteklo sredo sta aktiviste in mentorje mladih članov RK sprejela na posebni svečanosti predsednik občinske skupščine Joško Radej in Peter Markovič, predsednik občinske konference SZDL.

KOSTANJEVIŠKI PROSVETNI DOM potrebuje pred začetkom Dolenjskega kulturnega festivala nekaj popravil. Zaradi močno poškodovanih gaderov v domu vso zimo ni bilo gledaliških predstav. Za popravila so v Kostanjevici zbrali že več kakor 10.000 novih dinarjev, potrebovali pa bi še denarno pomoč krške kulturne skupnosti in občinske skupščine.

V JUNJSKI KRVODAJALSKI AKCIJI bo občinski odbor Rdečega križa poskušal pridobiti 1000 krvodajalcev. Števila najbrž ne bo težko doseči, saj so se mu že lani močno približali. Organizatorji akcije računajo tudi tokrat na pomoč krajevni organizaciji RK, občinskega sindikalnega sveta in sindikalnih podružnic v delovnih organizacijah in ustanovah. Krvodajalska akcija bo trajala štiri dni, kri pa bodo odvezovali na Senovem, v Brestanici, Krškem in Kostanjevici.

KRŠKI TEDNIK

MESO SPET DRAŽJE

7. maja so v kočevski občini za okoli 20 odstotkov podražili goveje in telečje meso. Poprečna cena za kilogram telečine je porasla od 21,80 din na 24,20 din, za meso mlade pitane govede do dveh let od 17,50, na 20,50 din in govedine prve vrste od 15,70 na 17,50 din. Ob tej prodražitvi, ki je prizadela vse občane, najbolj pa družine, ki štejejo več članov, priporočamo občinski skupščini, inšpekcijskim službam, krajevni skupnosti in trgovcem, naj le uredijo vse potrebno, da bi v Kočevju spet prodajali tudi ribe.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V aprilu so bile na območju matičnega urada Kočevje rojene 3 deklice. Poročilo se je 5 parov. Umrli so: Janez Slapšak, upokojenec iz Salke vasi 92, star 65 let; Jožef Bižal, invalidska upokojenka iz Kočevja, Trg svobode 2, stara 89 let; Džuro Simel, delavec iz Starega loga 2, star 52 let; Jože Pečjak, upokojenec iz Dolge vasi 60, star 75 let; Zvonimir Logar, strugar iz Črnega potoka 16, star 23 let, in Ante Jukić, strojnik iz Kočevja, Ljubljanska cesta 26/a, star 28 let.

DROBNE IZ KOČEVJA

12.000 SADIK smreke je pred kratkim posadilo 130 gimnazijcev v Logu (Šohnu) pri Kočevju. Pogozdovanje je vodil inž. Tone Prelesnik.

SPET STOJI OGRAJA ob Rinži pri cerkvi v Kočevju. Neznani hulgani so jo polomili in zmetali v Rinžo. Pred kratkim je KOMUNALA s posebnim dvigalom pobrala kamnite in železne dele iz reke. Vseh seveda niso našli. — Nameščeni so tudi trije betonski stebri na mostu pri cerkvi, ki so jih neznanci polomili.

TEKMOVANJE v znanju prve pomoči bo v teh dneh. Udeležilo se ga bo 8 ekip sedmih razredov osnovne šole Kočevje.

ZBIRAJO PRISPEVKE za socialno ogrožene otroke. Zbiranje je organiziral — podobno kot lani — Rdeči križ v vseh delovnih in drugih organizacijah. Zbrani denar bodo

porabili za letovanje socialno in zdravstveno ogroženih otrok v letovišču Gorje pri Bledu. Lani je RK prispeval za letovanje socialno ogroženih 8.000 din.

— Slikanje pljuč je brezplačno. — Ze, ze, ampak prostovoljne prispevke za novo aparaturo so pa med fluorografiranjem (slikanjem pljuč) kljub temu pobirali!

Gasilci so dobili nov avto

Botrovala sta mu dr. Nikolić in Rauhova

V nedeljo, 25. aprila, je bila v Vasi Fari velika svečanost za ves ta del Kolpske doline. Gasilsko društvo je dobilo nov kombi. To priložnost pa so izkoristili še za proslavljanje dneva OF in 1. maja.

Svečanost je bila pri šoli. Na njej so govorili predstavniki gasilskih organizacij iz Vasi, Broda na Kolpi in Kočevja. V kulturnem delu spreda so razen učencev osnovne šole nastopili tudi gasilci.

Za nov gasilski kombi, ki je veljal blizu 46.000 din, bodo gasilci prispevali 15.000 din, ostalo pa občinska gasilska zveza Kočevje. Doslej so gasilci iz raznih virov in s prostovoljnimi prispevki zbrali v 28 vaseh na svojem območju 12.000 din. Dolgujejo torej še 3.000 din.

Josip Vidmar, predstavnik sosednjega hrvatskega gasilskega društva Brod na Kolpi, je v govoru na svečanosti obljubil, da bodo tudi hrvatski gasilci prispevali za ta avto, saj bo koristil vseh Kolpski dolini, se pravi

Slovincem in Hrvatom. Poudaril je, da bodo gasilci z obeh strani Kolpe tudi v bodoče lepo sodelovali.

Franc Volf pa ni pozabil omeniti posodobljenja ceste Kočevje-Brod na Kolpi, ki naj bi v ta lepi kotiček slovenske in hrvatske zemlje prinesla lepše življenje in ga rešila zaostalosti.

Boter novega gasilskega avtomobila je dr. Stanko Nikolić, botra pa Milica Rauh. „Mokre vaje“ v počastitev novega avta so bile „Pri Papežu“.

J. P.

Dve iz Vasi-Fare

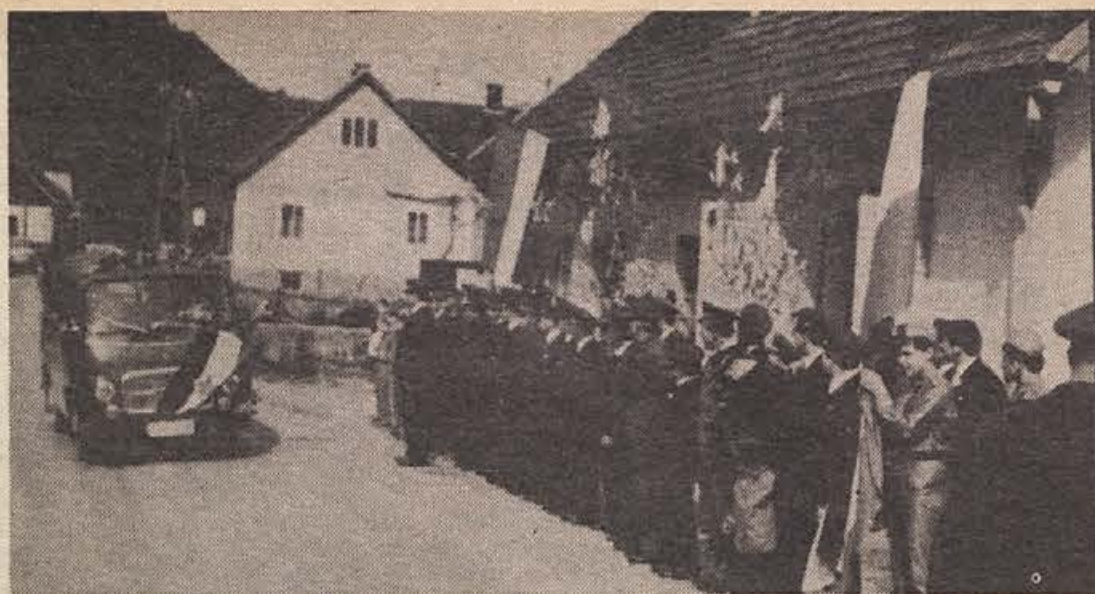
KURIRČKOVO POŠTO smo 5. maja sprejeli pri spomeniku na Zabjaku. Kurirka Ana Spiletić in Helena Šega sta po skrivnih poteh varno prinesli torbico z dokumenti na javko in jo predali Dragu Grilu. V kulturnem delu svečanosti ob sprejemu kurirčkove pošte so nastopili učenci osnovne šole. Naslednje jutro je kurirčkova pošta krenila proti Banji Loki in Kočevju.

ZASTOJ NA KLANCU — 3. maja je bil promet na cesti Brod na Kolpi-Kočevje zelo gost. Ob 16. uri sta se v Colnarskem klancu srečala avto-bus SAP, poln izletnikov, in neki osebni avto. Avtobus se je umaknil preveč na desno in pričel lesti v prepad. Potniki so se srečno rešili. Avtobus so privezali za neko močno drevo. Cesta je bila zaprta do 14. ure v torek, ko je prišlo dvigalo z Reke in rešilo avtobus. Ta nesreča je ponovno dokazala, da se ureditev te ceste prepočasno rešuje. Ne smemo čakati, da bo prišlo zaradi nevarne ceste do številnih človeških žrtev. Ta cesta je vedno bolj prometna.

M. V.

Kurirčkova pošta

6. maja so pri spomeniku v Kočevju slovesno sprejeli kurirčkovo pošto. Pionirji so predali torbo prvoborcu Nacetu Karničniku, ki je nato govoril na zborovanju ob sprejemu pošte. V kulturnem delu programa so nastopili učenci kočevske osemletke. Kočevski kurirčki so v soboto, 8. maja, predali torbo s pozdravi za predsednika Tita ribniškim na Jasnici.

V Vas-Fari je bila velika slovesnost, ko so gasilci dobili avto (Foto: J. Prime)

PRESEDNIKOVIH 50 LET

Nace Kamšek dela povsod

Čeprav je upokojen, se njegovo delo čuti povsod, posebno v rudniški krajevni skupnosti

Krajevna skupnost Rudnik pri Kočevju dobro dela, kar ja med drugim tudi zasluga njegovega predsednika Naceta Kamška, ki je pred kratkim (4. maja) praznoval 50-letnico rojstva.

Lani so dobile javno razsvetljavo Zeljne, letos pa so se že začela enaka dela za Klinjo vas.

Razen tega so lani zgradili na Rudniku nov, 260 m dolg vodovodni priključek v smeri proti separaciji, ker so pri prejšnjem cevovodu zaradi polzenja zemlje popokale cevi. Lani so nadaljevali z gradnjo kroznega vodovoda Mlaka - Klinja vas - Salka vas in ga dogradili do konca Klinje vasi, medtem ko bo do

dneva borca letos ta krožni vodovod predvidoma popolnoma dokončan.

Pri vseh teh delih sodelujejo tudi občani s prostovoljnimi delom, Nace Kamšek pa je vedno med organizatorji in zbiralci prispevkov za dela, ki bodo v korist vsem občanom.

Nace Kamšek je poskrbel tudi za organizacijo civilne zaščite in njenih ekip na območju krajevne skupnosti in za njihovo opremo. Je prizadeven organizator gradnje gasilskega doma v Salki vasi. Borci ga imajo radi ne le kot dolgoletnega predsednika svoje organizacije, ampak tudi zato, ker jim vedno rad pomaga, kadar želijo uveljaviti svoje pravice.

Naceta Kamška, ki je že upokojen, imajo radi vsi njegovi so-

delavci, ti so tudi predlagali, naj bi ga za njegovo dosedanje delo presenetili s čestitko v časopisu. Menili so, da to zasluži, saj se vse svoje življenje prizadeval za dobro vseh ljudi. Izhaja iz rudarske družine. Ze mlad je šel v partizane in je rezervni kapetan. Za svoje delo in vojaške zasluge je prejel več odlikovanj, diplom in pohval.

J. P.

KOČEVJSKE NOVICE

agrotehnik

obvešča cenjene kupce, da ima stalno razstavo in prodajo v novi prodajalni

paviljon

JURČEK NA GR

S konsignacijskih skladišč in za dinarska sredstva nudimo blago raznih renomiranih firm!

OBIŠČITE NAS OD 15. DO 23. MAJA NA SEJMU ALPE — ADRIA

OBENEM PROSIMO CENJENE KUPCE, DA SE OBRAČAJO DIREKTNO NA NOVO PRODAJALNO OSEBNO ALI PO TELEFONU NA (061) 313-398, KJER BOSTE DOBILI TUDI VSE POTREBNE INFORMACIJE.

Za takojšnjo dobavo s konsignacije vam nudimo:

samonakladalne prikolice

traktorje

MENGELE

traktorje

FERRARI

kosilnice

BCS

DEUTZ

obračalnike

VOGEL & NOOT

PROSIM, POŠLJITE MI CENIK IN PROSPEKTE ZA:

MOJ NASLOV:

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 14. maja: 8.10 Opera matineja - 9.35 Slovenske narodne v raznih izvedbah - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Neda Riharšič: Trgovina s krompirjem pri nas in v svetu - 12.40 Z ansambлом Borisa Kovačiča - 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Napotki za turiste - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Človek in zdravje - 18.50 Ogledalo našega časa - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Borisa Franka - 20.00 Koncert moškega zbora „Lipa“ iz Litije ob 85-letnici ustanovitve - 20.30 Top-pops 13 - 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih - 22.15 Besede in zvoki iz logov domačin.

SOBOTA, 15. maja: 8.10 Glasbena matineja - 9.05 Pionirski tednik - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Ludvik Strobl: Navodila vsem letošnjim pridelovalcem semen - 12.40 Poje baritonist France Langus - 13.30 Priporočajo vam... - 14.30 Veseli zvoki iz domačini ansambli - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Gremo v kino - 18.45 S knjižnega trga - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Borisa Franka - 20.00 „Mladinski radijski klub“ - 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 16. maja: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! - 8.05 Radijska igra za otroke - Velimir Andrić: „Božanski zvezek“ - 9.05 Srečanja

v studiu 14 - 10.05 Se pomnite, tovariši... Milorad Gončin: Petnajst bojnih poletov Franje Kluza - 10.25 Pesni borbe in dela - 10.45 do 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - vmes ob 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 11.50 Pogovor s poslušalci - 13.30 Nedeljska reportaža - 13.50 Z domačimi ansambli - 14.30 Humoreska tega tedna - Zvonko Pavlič: Ugrabitelj sence inšpektorja Brinona - 14.50 Orgle v ritmu - 15.30 Radijska igra - Roger Vailland: „Kličem Jenny Merueille“ - 16.45 do 19.00 Nedeljsko športno popoldne - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 „V nedeljo zvečer“ - 22.20 Zaplešite z nami.

PONEDELJEK, 17. maja: 8.10 Glasbena matineja - 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Dr. Janez Zgajnar: Energetska vrednost volu-minozne krme je zelo pomembna za gospodarnost prireje - 12.40 z melodijami Hansa Freivogla - 13.30 Priporočajo vam... - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne - 18.15 „Signal“ - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Maksa Kumra - 20.00 Charles Gounod: 1., 2. in 3. dejanje opere „Faust“ - 22.15 Za ljubitelje jazz.

TOREK, 18. maja: 8.10 Glasbena matineja - 9.35 Vaški kvintet z Božom in Miškom ter Reziko in Sonjo - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Inž. Milena Jazbec: Razvoj in redčenje plodov pri sadnem drevju - 12.40 Lepe melodije z or-

kestrom radia Svobodni Berlin - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 Moj svet je glasba - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Horoskop“ - 17.10 Popoldanski simfonični koncert - 18.15 V tork na svidenje! - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Toneta Kmetca - 20.00 Prodajalna melodij - 22.15 Večer skladatelja Bele Bartoka.

SREDA, 19. maja: 8.10 Opera matineja - 9.25 Iz glasbenih sol - glasbena sola Kamnik - 9.40 S pev-cema Krunoslavom Slabincom in Gabi Novak - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Živko Košir: Kaj nam prikazujejo gozdno-gospodarski načrti območij - 12.40 Po domače - 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Jezikovni pogovori - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana v stereo studiu - 22.15 S festivalov jazz.

CETRTEK, 20. maja: 8.10 Glasbena matineja - 9.35 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Jelka Hočevnar: Najpogostejše napake pri uporabi herbicidov na njivah - 12.40 Od vasi do vasi - 13.30 Priporočajo vam... 14.45 „Me-hurčki“ - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Koncert po željah poslušalcev - 18.15 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Jožeta Privška - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.40 Glasbeni nokturmo - 22.15 Iz opusa Wernerja Egka.

JUGOBANKA

LJUBLJANA,
Titova 32

LJUBLJANA,
Celovška 106

CELJE,
Titov trg 7

vabi vse delovne organizacije in občane, da svoje devizno poslovanje, ki so ga doslej opravljali preko Narodne banke Jugoslavije, v prihodnje poverijo poslovnim enotam JUGOBANKE

Ljubljana, Titova 32

Ljubljana, Celovška 106

Celje, Titov trg 7

JUGOBANKA si je z dolgoletnim poslovanjem pri

- odkupu in prodaji valut, čekov in kreditnih pisem v tujih valutah,
- posredovanju vseh vrst plačil s tujino (nakazila, inkaso, akreditivi) za občane in delovne organizacije in
- vnovčevanju poslovnih in zasebnih vrednostnih papirjev v poslih s tujino

pridobila bogate izkušnje in ugled pri tujih bankah.

VSE NAM ZAUPANE VLOGE BOMO IZVRŠILI Z VSO POZORNOSTJO!

JUGOBANKA

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 16. 5.

8.55 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bgd) - 9.30 Po domače z ansambli Košmrlji, Salej in Gorenjci (Lj) - 10.00 Kmetijska oddaja (Zg) - 10.45 Mozaik (Lj) - 10.50 Otroška matineja: Pika Nogavička, Skrivnosti živali (Lj) - 11.45 Mestece Peyton - serijski film (Lj) - 12.35 TV kašipot (do 12.55) (Lj) - Športno popoldne - 18.05 Dečki iz Pavlove ulice - madžarski film (Lj) - 19.45 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.35 Zabavno glasbena oddaja (Lj) - 21.35 Videofon (Zg) - 21.50 Športni pregled (JRT) - 22.20 Poročila (Lj)

PONEDELJEK, 17. 5.

9.05 Odrpta univerza (Bgd) - 9.35 TV v šoli (Zg) - 10.30 Nemščina (Zg) - 10.45 Angleščina (Zg) - 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.40 Nemščina - pono-

vitev (Zg) - 15.55 Angleščina - ponovitev (Zg) - 16.10 Francoščina (Bgd) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bgd) - 17.40 Tobija - II. del (JRT - Lj) - 18.00 Risanka (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Ljudje v soseski (Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Maksimeter - zabavno glasbena oddaja (Bgd) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Inšpektor - film iz serije VOS (Lj) - 21.25 Ustavna razprava (Lj) - 21.45 Pariški mozaik: Pariške razglednice (Lj) - 22.25 Poročila (Lj)

TOREK, 18. 5.

9.35 TV v šoli (Zg) - 10.40 Ruščina (Zg) - 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.35 Ruščina - ponovitev (Zg) - 15.55 TV vrtec (Zg) - 16.10 Angleščina (Bgd) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bgd) - 17.45 E. Peroci: Nina in Ivo - II. del (Lj) - 18.00 Risanka (Lj) -

18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Slovenski top-pops: Skozi 25 let, 4. oddaja (Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Roboti - I. del (Lj) - 19.30 Starši in otroci (Lj) - 19.40 Pet minut za boljši jezik (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Film meseca: Mladi Toerless - zahodnonemški film (Lj) - 22.00 Nokturno: Izbor Bartokovih violinskih duetov (Lj) - 22.15 Poročila (Lj) - 22.20 Balkansko prvenstvo v odbojki - Jugoslavija: Romunija (Lj) - 22.50 Napoved sporeda (Lj)

SREDA, 19. 5.

8.15 TV v šoli (Zg) - 17.05 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.20) (Bgd) - 17.45 Pika Nogavička - švedski film (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Glasbena oddaja (Bgd) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Naš ekran (Lj) - 19.25 Atene: Nogometni finale za pokal prvakov: Chelsea: Real (Madrid) (EVR) - V odmoru TV dnevnik (Lj) - 21.15 Propagandna oddaja (Lj) - 21.20 Wolf Ferrari: Prebrisana vdova - I. del (Lj) - 22.25 Poročila (Lj)

CETRTEK, 20. 5.

9.35 TV v šoli (Zg) - 10.30 Nemščina (Zg) - 10.45 Angleščina (Zg) - 11.00 Francoščina (Bgd) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.40 Nemščina - ponovitev (Zg) - 15.55 Angleščina - ponovitev (Zg) - 16.10 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bgd) - 17.40 Veseli tobogan - Radlje ob Dravi II. del (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Skrivnosti živali - serijski film (Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Enkrat v tednu (Lj) - 19.20 Vse življenje v letu dni - serijska oddaja (Bgd) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Četrtekovi razgledi (Lj) - 21.35 L. Pirandello: Moj svet - nadaljevanka (Lj) - 400 let slovenske glasbe (Karl Pahor) (Lj) - Mednarodni atletski miting Alpe Adria (Lj) - Poročila (Lj)

PETEK, 21. 5.

9.30 TV v šoli (Zg) - 11.00 Angleščina (Bgd) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 16.10 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) - 16.40 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd) - 17.30 Vijavaja ringa-voja (Levstik) (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Glasbena oddaja (Bgd) - 19.00 Mestece Peyton - serijski film (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Gospa Curie - ameriški film (Lj) - 22.35 Liga pevcev - posnetek (Lj) - Poročila (Lj)

SOBOTA, 22. 5.

9.35 TV v šoli (do 11.00) (Zg) - 14.50 Wembley: Nogomet Anglija: Škotska, prenos v barvah (EVR) - 17.30 Obzornik (Lj) - 17.45 Andrejev zaklad - poljski ples (Lj) - 18.15 Plus 5 - mladinski quiz TV Sarajevo (Sar) - 19.15 Mozaik (Lj) - 19.20 S kamero po svetu: Vzpon na Trolind (Lj) - 19.45 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Beograjska pomlad - prenos festivala zabavnih melodij (Bgd) - 22.05 Nepremagljivi - serijski film (Lj) - 22.55 TV kašipot (Lj) - 23.15 Poročila (Lj) - 23.35 Beograjska pomlad - nadaljevanje (Bgd) - 24.00 Napoved sporeda (Lj)

bonboni

VISOKI C

vodijo

v kvaliteti

in

nagrajujejo

Visoki C bonboni z dodatkom vitamina C utrjujejo vaše zdravje.

Njihova posebnost je tudi sodobna in higienska embalaža. Zbiralce značk tudi nagrajujejo! Kdor pošlje pet praznih vrečk bonbonov visoki C in sestavi iz sedmih kuponov, ki bodo objavljeni v

DOLENJSKEM LISTU

besedo VISOKI C ter vse skupaj pošlje v propagandno službo Zito Ljubljana, dobi brez žrebanja kolekcijo petih značk.

nagrada-visoki c

Kombinat
Zito,
Ljubljana,
Smartinska 151
(nagrada -
Visoki C)

trajno
goreča
peč

KAMIN

EMO

5

5000 kcal/h

za

**VSE VRSTE JUGOSLOVANSKIH
PREMOGOV**

Oče Janez je zašil marsikateri partizanski čevelj

Janez Zbačnik je služil kruh ne le doma, ampak tudi v Ameriki in Franciji — Oba zakonca sta med vojno pomagala partizanom

1. maja sta praznovala 50-letnico skupnega zakonskega življenja Angela in Janez Zbačnik iz Travnika v Loškem potoku. Zlatoporočencu Janezu Zbačniku je 80 let, njegovi ženi Angeli pa 71 let. Sta še čila in zdrava. V srečnem zakonu se jima je rodilo devetero otrok, od teh je osem še živih. Imata tudi že devet vnukov in dva pravnuka.

Oče Janez in mati Angela sta se morala vse življenje trdo boriti za obstoj. Janez Zbačnik se je izučil za čevljarja. To obrt je s krajšimi presledki opravljal vse življenje in še sedaj kdaj pa kdaj prime za šilo in kopito.

Njegova mladost je bila grenka. Bil je najstarejši otrok v družini, zato so mu nalagali največ bremen. Ko mu je bilo 22 let, je odšel v ZDA, kjer si je služil kruh v rudnikih Pensilvanije, gozdovih Vestventinije in fabrikah Clevelanda.

Po prvi svetovni vojni se je vrnil domov in se 1921 poročil. S prihranki si je uredil domačijo. Spet se je oprijel čevljarstva in vestno skrbel za družino. Življenje je bilo težko, ker obrt ni dosti nosila, družina pa je naraščala. Zato se je 1937 ponovno odpravil v svet, tokrat v Francijo, kjer je ostal, dokler se niso začeli zbirati črni oblaki Hitlerizma.

Oče in mati Zbačnik sta bila vedno napredna. Fašisti so jima že oktobra 1941 ob partizanskem napadu na Lož požgali hišo. Zbačnikova družina je še bolj zagrabila za delo za NOV. Dva sinova, ki sta danes višja oficirja, sta odšla v partizane; prvi 1942, drugi pa spomladi

1943. Ena izmed hčera pa je bila partizanska učiteljica.

Janez in Angela Zbačnik sta z vsem, kar sta premogla, pomagala partizanom. Oče Janez je zašil prenekateri partizanski čevelj. Danes uživa zasluženi pokoj.

Njemu in njegovi ženi želimo vse najboljše, predvsem pa trdnega zdravlja in sreče v družinskem krogu. K. O.

Zlatoporočnica Angela in Janez Zbačnik iz Loškega potoka s svojimi otroki ob 50-letnici njune poroke. (Foto: Drago Mohar)

»Kjer je dim, je tudi ogenj«

Tone Plut, ravnatelj na osnovni šoli Martina Kotarja v Sentjerneju, si je v dolgih letih prosvetnega veter na obilo pedagoških izkušenj. Ker strokovnjaki zagotavljajo, da bo letošnja jesen pihal drugačen veter v naši šoli, smo hoteli od priznane pedagoškega delavca zvedeti tudi njegovo mnenje. Tovariš Plut je povedal, da je v tej smeri bilo precej nareje-

„Veliko lahko naredimo že v šoli. Pri večini predavanj gre učitelji preveč v podrobnosti, mislim, da ne bi škodovalo malo več poenostavljanja. Premalo je praktičnega usposabljanja učencev za življenje. Saj vsi vemo, da ne bomo vzgojili vsevedov! Poleg tega je treba spremeniti predmetnik, na osnovi tega pa tudi učni program.“

— Kaj prosvetni delavci do sedaj niste imeli možnosti nekatere stvari poenostaviti?

„Prosvetni delavci se preveč držimo učnega načrta. Ne vemo, kaj bi vrgli ven, da ne bi škodovalo. Morda smo tudi premalo ocenjevali sposobnosti vsakega posameznika. Nekdo lahko zna več, drugi pa manj, vendar je v obeh primerih znanje zadovoljivo. Morda bo tudi v takih primerih novi učni program pomagal.“

— Kdo pa sodeluje pri novem učnem načrtu?

„Anketiranih je bilo več kot tisoč praktikov, ki so povedali svoje mnenje. No, če bodo upoštevali vsaj malo tega, potem se res mora obrniti na bolje. Vseeno se bojim, da bodo spet prevladali stari teoretiki, ki bodo v predmetnike navlekli vse mogoče, kar pa bo spet šlo na škodo novega in sodobnejšega v naši šoli.“

— Kaj pa učni pripomočki?

„Ostali so precej pred nami. Naših učbenikov ni. Mi se večkrat zatečemo v Zagreb, kjer se dobi vse, potem pa prilagodimo našim potrebam. Menim, da smo pri nas vse preveč kritični, saj že vsako zamisel v kali zatreemo. Brez sodobnih učnih pripomočkov pa se danes res ne da več učiti. V veliko pomoč so lahko učiteljem kot tudi učencem.“

— Kaj bi vi naredili, da bi se obremenitev zmanjšala?

nega, vendar da veliko grmenja še ne pomeni, da bo tudi deževalo. Vseeno smo mnenja, da kjer je ogenj je tudi dim.

— Kako gledate na sedanjno obremenjenost otrok v osnovni šoli?

„Otroci so preveč zaposleni. Če upoštevamo čas, ki ga preživijo v šoli, in tistega, ki ga porabijo za izvenšolske dejavnosti, jim skoraj nič prostega časa ne ostane za učenje, da o igri sploh ne govorimo. Če vse te ure seštejemo, ugotovimo, da so učenci bolj obremenjeni kot ostali ljudje, ki imajo 42-urni teden. Vendar mlado telo ni sposobno prenesti takšnega bremena, zato se ne smemo čuditi, da so nekateri postali že malodušni.“

— Kaj bi vi naredili, da bi se obremenitev zmanjšala?

Znani pevec Ivica Šerfezi, ki mu pravijo „zlati fant“, je bil izredno navdušen, ko je gledal film „Kdor poje, slabega ne misli“. Posebno ga je prevzela pesem, ki sta jo pela Mirjana Bohanec in Relja Bašić. Pred kratkim je posnel tudi to predvojno pesem iz filma Isaka Dunajevskega „Pastir Kostja“. Pravijo, da je pesem zbudila izredno zanimanje in bo verjetno Šerfezi imel spet eno zlato ploščo več. Trditev, da je vse, česar se Šerfezi dotakne, zlato, bo verjetno kar držalo!

Ko so nebo zakrili padalci, so se vojaki teritorialnih enot spopadli z njimi in jih že v zraku onemogočili. Na sliki: zgoraj padalski desant, spodaj teritorialci iz Novega mesta čakajo na padalce. (Foto: S. Dokl)

Napadalci so se spustili izpod neba

Sovražnik je napadel letališče v Cerkljah — Pričakala ga je organizirana obramba pripadnikov JLA in teritorialnih enot — Vaja uspela

Tri dni so vojaki polkovnikov Nagodeta in Jordana ter teritorialnih enot iz Krškega, Brežic in Novega mesta sodelovali v skupnih pripravah obrambe letališča v Cerkljah. Letališče je bilo napadeno iz zraka, napadla so ga letala, padalci in helikopterske enote. Ura trenutka je napočila v nedeljo, 9. maja, nekaj po 4. uri zjutraj.

Leskovcu, toda oživeli so grmiči, povsod so nepovabljeni goste čakali teritorialci. Vojaška vaja je v celoti izredno uspela. Vojaki in teritorialci so se dobro znašli. Sodelovali so, kot da bi se že dolgo poznali in skupaj vadili. S. DOKL

Hiša odkriva zgodovino

Na Roški cesti v Kočevju je na stavbi nekdanje Braunejeve gostilne razložno videti italijanski in nemški napis za gostilno, se pravi TRATTORIA in GASTHAUS. Vendar pa to še ni tisti pravi prispevek k odkrivanju 500-letnice zgodovine mesta Kočevje.

Časa Napoleona, Turki pa so ga sploh večkrat obiskali, ga zakurili in ob ognju pekli TSCHEWAPTSCHITSCHJE.

To je tudi glavni vzrok, da napisa, ki se je prikazal, ni še nihče prebelil. Pričakujejo namreč, da bo še letos, ko Kočevje praznuje 500-letnico mesta, odpadel naslednji sloj ali dva beleža in da se bo pokazal francoski napis AUBERGE ali morda celo turški HAN, kar naj bi v obeh teh jezikih pomenilo našo GOSTILNO.

Nekateri zgodovinarji namreč pričakujejo, da je pod to firmo še francoski napis, če ne celo turški. Francozi so bili namreč v Kočevju za

Neki B. K. (poudarjam: vmes je pika) je v svojem navdušenju v športnem „Delu“ v podnaslov zapisal: „Na tekmi med nogometaši Olimpije in Dinama je bilo res vse tisto, zaradi česar je ta šport tako priljubljen.“

Dinamovca (zato mu je po tekmi trener Gugolj čestital za vzorno borbenost), že je glasno spregovorila tribuna in ni nehala, ko je bila tekma že zdavnaj končana. „Ci-ga-ni! Ci-ga-ni! Ci-ga-ni!“

Zaradi petard se je razburjene kmalu uneslo, prišli so drugi dogodki. „Oblak nema veze, Oblak nema veze.“ Svojemu Valcu so vpili: „Znerviraj ga, znerviraj ga.“ in res ga je znerviral, tako da mu je

klavno skakal kot kak klovn, vpil zdaj na enega, zdaj na drugega igralca in na sodnika.

Nenadoma se je začel zvižati stranski sodnik Maksimović. Pa ga ni dajala revma, kosti mu je razbolel kamen, ki je priletel iz tabora modrih. „Prav mu je, Srb je, pa za Olimpijo navija!“ se je zadržal dolg fant z modro čepico na glavi, drugi pa so pritegnili za njim.

Stal sem med razgretimi navijači in razmišljal, kako šport združuje narode (in narodnosti). Razmišljanje pa lahko škodi, zato sem raje postal eden izmed tisočev navijačev. Le ena nevsječnost je bila, ki pa smo je pri nas vajeni: nisem mogel govoriti čisto tako, kot sem mislil. Hvalil sem Dinamo, govoril hrvaško, skratka: bil sem dinamovec od pet do glave; to naklonjenost do zagrebških zogobrcov pa mi je narekovala vroča želja, da bi prišel zdrav in cel iz objema njihovih pregrelih prijateljev.

M. LEGAN

»Kruha in iger!«

Kdo Cigani? Mi, Slovenci, Cigani?

Odgovora ni bilo. Ve se, kdo so Cigani. Zagrebčani so nadaljevali s svojim skandinavim in šele ko je kuštrav pobič, napetih žil na vratu, vstavljal se: „Četniki, Cetniki!“ se mi je, bistri buči, zasvetilo. Pri Olimpiji si služijo vsakdanji kruh Pejović, Kapidžić in podobni tiči.

Tedaj je med Zagrebčane usekala petarda. Ena, dve, tri. Nastal je nemir, usul se je plaz posvk, vsi so jeb... vse po spisku, Zlata naša mladina se zna izkazati tudi v seksualni revoluciji.

Oblak to vmil z udarcem, sodnik pa Ljubljančana za to ni huje kaznoval.

Takrat pa dinamovci v bes. „Udari, lomi noge!“ so v zboru svetovali svojim igralcem. Mlad fante, ki komaj ve, da je na svetu, je rotil nebo: „Mislim sem, da so se samo Srbi zarotili proti nam, zdaj pa vidim, da so se tudi Slovenci. „Peder, peder!“ je spet drugi kričal na miličnika, ki je stal ob robu ograje in mirno motril, kaj se dogaja med gledalci, tekma pa mu je bila deveta skrb. Debel mož v modri trenirki — s slik vema, da je to zlato Zlatko Čajkovski — je

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJI IN IZDAJATELJI: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Franc Beg, Viktor Dragoš, inž. Janez Gačnik, Janez Gartner (predsednik sveta), Tone Gošnik, Jože Jek, Franc Lapajne, Ljiljana Potrč, Slavko Smerdel, Franc Štajdohar in Ivan Zivje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Rja Bačar, Slavko Dokl, Marjan Legan, Jože Prime, Jože Spichal, Jozica Tepey in Ivan Zoran. Tehnični urednik: Marjan Moškon.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 1 dinar — Letna naročnina 49 dinarjev, polletna 24,50 dinarja, plačljiva vnaprej — Za inozemstvo 100 dinarjev ali 6 ameriških dolarjev (ali ustreznega druga valuta v vrednosti 6 ZDA dolarjev, pri čemer je že všteto 10-odst. popust, ki pa velja samo za tiste, ki plačujejo naročnino v devizah). Naš devizni račun: 521-620-1-32002-10-8-9.

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu (45 mm oz. 10 cicerov) 33 din. 1 cm na določeni strani 45 din. 1 cm na 1., srednji in zadnji strani lista: 66 din. Vsak mali oglas do 10 besed 10 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse ostale oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 4 od 6. I. 1971 — Za oglase odgovarja Mirko Vesel.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: 69001 Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon: (068) 21-227 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska tiskarna „Ljudske pravice“ v Ljubljani.